

0044-87260

ศูนย์วิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

VTLB

รายงานการวิจัย

เรื่อง

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง
และอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นต้นมรฐ
ตามการรับรู้ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

นางสาวศุภมาส

เลข	ว
เรียก	378.103
หนังสือ	น3467
เลขทะเบียน	104776
วัน เดือน ปี	22 ต.ค. 2543

นิตยรัตน์ คงนาลีก

	ว
	378.103
	น3467
37B104776	
Title : รายงานการวิจัยเรื่อง	
สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	

ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ปีการศึกษา 2541

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องที่ทำวิจัย : บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ชื่อผู้วิจัย : นิตยารัตน์ คงนวลีก

ปีที่ทำวิจัย : ปีการศึกษา 2541

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาสาขา การศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 2 ปี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 250 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและใช้ t-test แบบสองกลุ่มเกี่ยวของกัน เป็นสถิติในการทดสอบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตาม บทบาทในภาพรวมและรายด้านในระดับมาก แต่บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับ นักศึกษา และด้านจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน ส่วนด้านสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน และด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาบทบาทพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้ ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ทุกบทบาทในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับ มาก มีบางบทบาทที่ปฏิบัติจริงในระดับปานกลางได้แก่ ร่วมวางแผนและให้คำปรึกษาการดำเนินงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน การให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชา ชีพครู การแนะนำให้รู้จักบุคคลสำคัญ สถานที่ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น การสนับสนุน ให้ให้นักศึกษามีส่วนรวมในกิจกรรมของท้องถิ่น การดูแล จัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา การให้คำ ปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนให้ผู้ประสานงานของ โรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถาบัน การจัดประชุมสัมมนาระหว่างนักศึกษา กับ บุคลากรในโรงเรียน การจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์ นิเทศก์และสถาบัน การให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงานของนักศึกษาและให้ ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. บทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยง บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติกับที่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งอาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศทางวิชาการและการเป็นผู้ร่วมงานและประสานงาน ความคาดหวังของนักศึกษากับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทจริงของอาจารย์ที่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายบทบาทพบว่า ส่วนใหญ่บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก มีบางบทบาทที่ระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงต่างกันโดยพบว่าบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับมากคือ การสาธิตการสอนหรือกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง การจัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง และวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามระยะเวลาที่กำหนด บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับปานกลางคือ การให้ความช่วยเหลือขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน และบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับปานกลางคือ แนะนำให้นักศึกษานำนวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชนมาใช้ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการศึกษาเด็กรายกรณี เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอกและโครงการสาย การช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา ร่วมวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์และปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา

3. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงทั้งรายด้านและภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ส่วนใหญ่บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก มีบางบทบาทที่ระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงต่างกันคือ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมากคือ การรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน การประชุมนิเทศนักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ ปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำวิชาและอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา และวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

4. **บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา** บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงทั้งรายด้านและภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายบทบาทพบว่า ส่วนใหญ่บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก มีบางบทบาทที่ระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงต่างกัน กล่าวคือ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมาก 'แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงในระดับปานกลางคือการเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิทรรศการ และเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาค้นคว้ากรณี การประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงาน และการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนและแผนการสอน และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5. **ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์** ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้บุคลากรดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าระดับที่ได้ปฏิบัติจริง

คำนิยม

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากบุคคล
หลายคนหลายฝ่าย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย อาจารย์ผู้สอน
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทุกท่านที่มีส่วนช่วยและประสานงานการเก็บข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ให้การบริการเป็นอย่างดีและให้ความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เอกสารต่างๆ และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2/2541 ทุกคนที่
ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้
15,000 บาท

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณ ร้อยตำรวจโทสุพจน์ คงนาลีก ผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก
ความสะดวกในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

นิตยารัตน์ คงนาลีก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
คำนิยม	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
/ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
/วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
/ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
/ขอบเขตของการวิจัย	4
/นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุง 2536	7
แนวคิดและกระบวนการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	8
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
/สมมติฐานการวิจัย /	31
/บทที่ 3 /วิธีดำเนินการวิจัย/	32
ประชากร	32
/เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
/การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
/บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
/บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
สรุป	67
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	88
ประวัติผู้วิจัย	97

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงภารกิจและแนวปฏิบัติของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	14
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	21
3	แสดงแนวปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	25
4	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาจำแนกเพศและโปรแกรมวิชา	36
5	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	37
6	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	38
7	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียนจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	39
8	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	40
9	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	40
10	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนรายด้านและภาพรวม จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	41
11	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงด้านการนิเทศทางวิชาการ จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	42
12	ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	54
24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปจำแนกรายด้าน	55
25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติ ของอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	56
26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติ ของอาจารย์พี่เลี้ยง ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป จำแนกรายด้าน	57
27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	58
28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นเต็มรูป จำแนกรายด้าน	59
29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	60
30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป จำแนกรายด้าน	61
31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยรวมของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษา คาดหวังให้ปฏิบัติของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป	62
32 แสดงค่าความถี่ของ ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	63
33 แสดงค่าความถี่ของ ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	64
34 แสดงค่าความถี่ของ ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการจัดให้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตบัณฑิตครู (กรมการฝึกหัดครู : บทนำ) และยังคงกล่าวได้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่ทำให้บัณฑิตครูมีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงานครูมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครูด้วย (Freiberg and Waxman, 1988) ประสบการณ์วิชาชีพจึงมีอิทธิพลสำคัญต่อนักศึกษามากกว่าประสบการณ์ทั้งหลายที่นักศึกษาได้รับ (สมบัติ, 2534) หากกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานครูของตน อันจะเป็นผลให้บัณฑิตครูมีคุณภาพอย่างแท้จริง

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏในปัจจุบัน ได้พัฒนารูปแบบกระบวนการมาจากการศึกษาวิจัย การประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาเป็นเวลายาวนาน (สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2539) จากการฝึกครั้งเดียวตลอดหลักสูตรการผลิตครูที่มุ่งเน้นเฉพาะงานสอน มาเป็นการฝึกที่จัดทำเป็นกระบวนการ โดยมีแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพการผลิตครูด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบางเวลา เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงภายในสถาบันและนอกสถาบัน ภายใต้การติดตามดูแลของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาฝึกและวิชากลุ่มปฏิบัติการวิชาชีพครู โดยไม่กำหนดเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน ลักษณะที่สอง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา เป็นการฝึกที่ต้องใช้เวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดทั้งวันในเวลาราชการติดต่อกันตั้งแต่ 2 สัปดาห์ ถึง 16 สัปดาห์หรือ 1 ภาคเรียน โดยเริ่มจากประสบการณ์ง่ายๆ ชั้นแรกคือการศึกษาและสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียน ชั้นการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานกับครู ชั้นการทดลองสอนหรือทดลองปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือหน่วยฝึกตามลำดับ และขั้นสุดท้ายคือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบที่สุดท้ายของหลักสูตร และลักษณะสุดท้ายคือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม เป็นการฝึกเพื่อเสริมความสมบูรณ์แก่นักศึกษาด้านความรู้ เทคนิควิธีและคุณลักษณะ โดยดำเนินการควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาในแต่ละชั้นและฝึกเวลาติดต่อกันระยะหนึ่งตามความเหมาะสม ทั้งแบบบังคับและไม่บังคับ (กรมฝึกหัดครู, 2531)

การดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาขึ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา ชั้นที่ 4 ในปีสุดท้ายของหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา พุทธศักราช 2531 ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 สาขาวิชาการศึกษา การฝึกขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ศึกษามาแล้วตามหลักสูตรทั้งหมด รวมกับประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกในชั้นต้น 3 ชั้นตอนแรก โดยอาศัยความรอบรู้อื่นๆ มาใช้ฝึกปฏิบัติในงานในหน้าที่ครูทุกอย่างเสมือนเป็นครูประจำการคนหนึ่ง หรือฝึกงานเฉพาะด้านตามสายเทคนิคการศึกษาในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลาอย่างน้อย 16 สัปดาห์ หรือ 450 ชั่วโมง ซึ่งวิธีการดังกล่าวเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการให้ได้ผลผลิตออกมาเป็นครูที่มีคุณภาพพร้อมที่จะออกไปเป็นครูที่ดีในอนาคต กล่าวคือต้องมีคุณลักษณะหรือสมรรถภาพที่จำเป็นอย่างน้อย 3 ประการคือ สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วยความรู้ในเนื้อหาวิชา ความรู้ในวิชาชีพครูและความรอบรู้อื่นๆ ที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข สมรรถภาพด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้แก่ งานสอน งานกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาตนและงานพัฒนาสังคมและสมรรถภาพด้านคุณลักษณะซึ่งได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีค่านิยมที่พึงประสงค์ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู รวมทั้งตระหนักในคุณค่าการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมและจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะเกิดผลดีและเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ได้ ก็ต่อเมื่อนักศึกษาได้มีโอกาสไปฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่โรงเรียนหรือหน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือหน่วยงานผู้ใช้ครู จะต้องร่วมมือกับหน่วยงานผลิตครูอย่างใกล้ชิดและถือเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูใหม่ที่มีคุณภาพไปทำงานในหน่วยงานผู้ใช้ครู ซึ่งการพิจารณาคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบนี้ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือกับทางสถาบันเกี่ยวกับการดำเนินงานทุกขั้นตอน อาจารย์ที่เลี้ยง ผู้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ดูแลปกครอง นักศึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่าบุคคลอื่น เปรียบเสมือนต้นแบบหรือแบบพิมพ์ความเป็นครูของนักศึกษาและยังเป็นผู้รักษามาตรฐานทางวิชาการในด้านการสอนรวมทั้งเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์จากสถาบัน ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วย (กรมฝึกหัดครู 2531 : 9) นอกจากนี้ที่สำคัญที่ขาดไม่ได้คือ มีอาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศนักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทใกล้ชิดกับนักศึกษา ในการให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ในการฝึกของนักศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติหน้าที่ที่บทบาทตามบทบาทของบุคลากรทุกฝ่าย

ทั้งผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เป็นสำคัญ ในส่วนของนักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนและตั้งใจ จึงจะทำให้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

จากการติดตามผลการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบางขั้นตอนไม่บรรลุผลตามที่คาดหวังอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น รูปแบบการจัด ระบบการบริหาร และที่สำคัญคือจิตสำนึกของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะขั้นตอนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป ทั้งในส่วนของสถาบันราชภัฏ โรงเรียนหรือหน่วยงานเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานเครือข่าย อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ รวมทั้งตัวนักศึกษาเองด้วย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2534) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยของบุคลากรกรมการฝึกหัดครูที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างหนึ่งคือ การประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับอาจารย์ที่เลี้ยง การทำความเข้าใจแนวปฏิบัติระหว่างอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่คิดว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานผลิตครูเท่านั้น ทำให้ขาดความตระหนักในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งสอง อันได้แก่ หน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครู

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ถ้าหากหน่วยงานเครือข่ายและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ และการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่สำคัญของแต่ละฝ่าย ย่อมทำให้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประสบผลสำเร็จได้ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญเรื่องนี้ จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานเครือข่าย อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ทั้งอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและประจำวิชาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปว่า บุคลากรเหล่านี้มีการปฏิบัติหน้าที่จริงตามบทบาทและนักศึกษาคาดหวังหรือต้องการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทมากน้อยแค่ไหน และการปฏิบัติหน้าที่จริงกับที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ตามการรับรู้ของนักศึกษา ซึ่งบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ผู้เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงการดำเนินงานและการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันและโรงเรียนหรือหน่วยงานเครือข่าย ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงและบทบาทหน้าที่ที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามการรับรู้ของนักศึกษา ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตครู อันจะนำมาซึ่งการวางแผนการดำเนินงานให้สามารถปฏิบัติงานการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับสถาบันและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และสร้างความสัมพันธ์ทางด้านวิชาการกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง ให้ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา ซึ่งครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 250 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะที่เป็นบุคคลโดยตรงที่เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคลากรทุกฝ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป จำแนกออกเป็นบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง ภาระหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป จำแนกออกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้แสดงออกถึงการปฏิบัติภาระหน้าที่ตามบทบาทจริง ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ซึ่งวัดได้จากการรับรู้ของนักศึกษา

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง ภาระหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ที่นักศึกษาต้องการหรือคาดหวังให้ปฏิบัติในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ซึ่งวัดได้จากการรับรู้ของนักศึกษา

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ในด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา การจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน และด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน

บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง ภาระหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปด้านการนิเทศทางวิชาการ การเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ หมายถึง ภาระหน้าที่ของอาจารย์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ด้านการนิเทศทางวิชาการ การประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการฝึกประสบการณ์ที่กรมฝึกหัดครูสร้างขึ้น เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาของวิทยาลัยครู สาขาการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 2 ปีหลังอนุปริญญา และยังใช้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาของสถาบันราชภัฏจนถึงปัจจุบันนี้ อันได้แก่ ประสบการณ์วิชาชีพครูบางเวลา ประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาและประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป หมายถึง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่กรมฝึกหัดครูสร้างขึ้น เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาของวิทยาลัยครู สาขาการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 2 ปีหลังอนุปริญญา ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือผู้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์จากสถาบันราชภัฏที่ทำหน้าที่ติดตาม ดูแลแนะนำ และประเมินผลการฝึกของนักศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถาบันแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน หมายถึง อาจารย์นิเทศก์จากคณะครุศาสตร์ที่ดูแลนักศึกษาด้านต่างๆ ไปในแต่ละหน่วยฝึก ทำหน้าที่ประสานงานทั่วไปให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดำเนินไปด้วยดี

อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา หมายถึง อาจารย์จากแต่ละโปรแกรมวิชาที่ทำหน้าที่นิเทศก์เฉพาะในวิชาเอกของนักศึกษา

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ภายในโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาตลอดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป ทั้งด้านความประพฤติและด้านการสอน อย่างใกล้ชิด

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา ใน 3 ขั้นตอนมาแล้วคือ ชั้นการศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วมและการทดลองสอนหรือทดลองปฏิบัติงานและชั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเด็กรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยทำการศึกษาทั้งบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุง 2536

แนวคิดและกระบวนการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุง 2536

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับอนุปริญาและปริญญาตรีตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ มุ่งเน้นให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพ ความเป็นคนดี มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพ และมีเจตคติที่ดีในสาขาวิชาที่เลือกเรียน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2540)

หลักสูตรอนุปริญา เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับวิชาการถึงวิชาชีพชั้นสูง เพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นในตัว สามารถปรับให้เข้ากับสภาพการที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย

หลักสูตรปริญญาตรี เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมและจริยธรรมตลอดจนมีจิตใจใฝ่สัมฤทธิ์ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. มีความรู้และเทคนิควิธีที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะและมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา
4. มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางใจ ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม
5. มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
6. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
7. รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีของชาติ และมีความสำนึกในความเป็นไทย

โครงสร้างของหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วยหมวดวิชาต่อไปนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาการทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียนมีจุดประสงค์เพื่อสร้างคุณภาพของคนที่มีความเจริญงอกงามด้านปัญญาธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนมีความรู้ในด้านศิลปวิทยาการ ที่สร้างบุคลิกลักษณะของผู้มีการศึกษาและมีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมายถึง วิชาเฉพาะทางใดทางหนึ่งที่นักศึกษาแต่ละคนเลือกเรียน ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา กลุ่มวิชาชีพครูหรือกลุ่มวิชาวิทยาการ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีจุดประสงค์เพื่อสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ รู้เทคนิควิธี และเข้าใจกระบวนการงานอาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพนั้นๆ
3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความถนัดและมีความสนใจ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น

แนวคิดและกระบวนการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

แนวคิดและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นองค์ประกอบสำคัญของการผลิตครู (ประสาน มาลากุล ณ อยุธยา, 2530 : 88) จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครูที่จะให้ได้ครูที่มีคุณภาพและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนักศึกษามีโอกาสไปฝึกในสถานการณจริงให้มากที่สุด

(กรมการฝึกหัดครู, 2531 : 4) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นการศึกษามากปฏิบัติของนักศึกษาครูที่จะต้องนำความรู้ภาคทฤษฎีไปทดลองใช้ในสภาพความเป็นจริง นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การทำงานร่วมกับผู้อื่นรวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบจรรยาบรรณครูซึ่งถือเป็นการเสริมสมรรถภาพการเป็นครูที่ดีในอนาคต

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ ถูกกำหนดให้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของการผลิตครูอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สถาบันราชภัฏมีสถานภาพเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครู” จนถึงมีสถานภาพเป็น “วิทยาลัย” และ “สถาบันราชภัฏ” ตามลำดับ ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพครูชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539) ในส่วนของการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ มีโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู 2540-2544 โดยยึดหลักนโยบายแผนพัฒนา และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนไว้ประการหนึ่งคือ “เพื่อให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี สามารถดึงดูดคนดีคนเก่งเข้าเรียนครู เร่งรัดพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในกระบวนการผลิตครูอย่างจริงจัง” ซึ่งเป้าหมายหลักในการปฏิบัติมี 5 ประการคือ

1. สรรหาและพัฒนาระบบจูงใจให้คนเข้าเรียนวิชาชีพครู
2. การพัฒนาคณาจารย์คณะครุศาสตร์
3. การปฏิรูปการเรียนการสอนนักศึกษาครู
4. การพัฒนาครูประจำการ
5. การบริหารและการจัดการคณะครุศาสตร์

การปฏิรูป 5 ประการดังกล่าว จะสำเร็จไม่ได้หากไม่สามารถจัดการกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่ให้โอกาสนักศึกษาคร้นำความรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์จริงในโรงเรียน โดยการกำกับดูแลติดตามผล (Monitoring and Assessing) ของอาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นการประสานสัมพันธ์ของบุคลากรภายในราชภัฏเองและกับโรงเรียนและหน่วยงานเครือข่ายให้เกิดความสำนึกในบทบาท “การฝึกคนให้เป็นครู” จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การเสริมสร้างคุณภาพของการผลิตครูด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมการฝึกหัดครู เพื่อให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีสมรรถภาพอย่างน้อย 3 ประการ คือ (กรมการฝึกหัดครู, 2531 : 1)

1 สมรรถภาพด้านความรู้ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา ที่จะนำไปใช้ในการสอนโดยตรง
- 1.2 ความรู้ในวิชาชีพครู ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู

- 1.3 ความรู้รอบอื่นๆ ที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข
- 2 สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีเทคนิคและทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูด้านต่างๆ ได้แก่ งานสอน งานธุรการ งานแนะแนว งานกิจการนักเรียน งานพัฒนาตน และงานพัฒนาสังคม
- 3 สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครูที่ดี ดังนี้
 - 3.1 มีความรัก ความศรัทธาและภาคภูมิใจในอาชีพครู
 - 3.2 มีค่านิยมที่พึงประสงค์ตั้งมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู
 - 3.3 มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ
 - 3.4 มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมและมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

หลักการของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูยึดหลักการดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู, 2531 : 7)

1. มุ่งประสานการเรียนรู้ภาคทฤษฎีให้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา
2. มุ่งฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. มุ่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะๆ ต่อเนื่องกันไปตลอดหลักสูตร
4. มุ่งฝึกประสบการณ์หลากหลายลักษณะ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาครูให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด
5. มุ่งประสานระหว่างหน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครู ให้ร่วมมือกันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูใหม่ที่มีคุณภาพ

จุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบรรลุตามเป้าหมาย สถาบันผลิตครูต่างๆ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจน ซึ่งมีบางลักษณะที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่บางลักษณะอาจแตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ดังนี้

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527) กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ในเอกสารของหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อให้นิสิต

1. มีประสบการณ์ตรงโดยการฝึกปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพที่ตนได้เลือกศึกษา
2. นำทฤษฎีและหลักวิชาการที่ได้ศึกษาไปทดลองใช้ในสภาพความเป็นจริง
3. มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เหมาะกับวิชาชีพ

4. เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับต่างๆ
5. ได้มีโอกาสเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะครุศาสตร์ และสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2528) กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ศึกษามีโอกาสนำความรู้ในวิชาชีพครูและวิชาชีพเฉพาะ ไปสู่การปฏิบัติจริง ในโรงเรียน โดยมีการทดลองสอนและปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศ
2. เพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัสชีวิตจริงในโรงเรียนและห้องเรียน ค้นคว้ากับบรรยากาศ หน้าที่ครู นักเรียน หลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรมตลอดจนปัญหาต่างๆของโรงเรียน
3. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้งานต่างๆในหน้าที่ครู ฝึกความรับผิดชอบ ความมีระเบียบและ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู
4. เพื่อให้ศึกษามีโอกาสประเมินตนเองว่ามีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพครูหรือไม่ และมีโอกาสสร้างบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพ

กรมการฝึกหัดครู ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบ่งออกเป็น ประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา บางเวลา และประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

สำหรับจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา (กรมการฝึกหัดครู, 2531 : 2) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะของครูที่ดีและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ของครูตามหลักสูตรในระดับที่สอนได้ อย่างแจ่มแจ้งและกว้างขวาง จากการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้สอดคล้องกันจนสามารถนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูได้เหมาะสมและบังเกิดผลดี
4. เพื่อสร้างเสริมให้นักศึกษาครูมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนและเรียนรู้งานในการพัฒนาชุมชน

รูปแบบของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดรูปแบบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงในโรงเรียนหรือหน่วยงาน เป็นการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครูแก่นักศึกษาที่มีระยะเวลายาวนาน ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ครึ่งภาคเรียน หรือ 1 ภาคเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษามีเวลามากพอในการหาประสบการณ์จากสถานการณ์จริง โดยมีขั้นตอนการจัดดังนี้

1.1 การฝึกขั้นการศึกษาและสังเกต โดยการไปดู ไปฟัง ไปซักถามและสังเกตเรื่องที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างน้อย 2 สัปดาห์ หรือ 70 ชั่วโมง

1.2 การฝึกขั้นการมีส่วนร่วม เป็นการหาประสบการณ์โดยการไปช่วยปฏิบัติงานบางประการที่ได้รับมอบหมายกับพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างน้อย 2 สัปดาห์ หรือ 70 ชั่วโมง

1.3 การฝึกขั้นการทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงาน เป็นการหาประสบการณ์ในสถานการณ์จริง โดยนำเทคนิควิธีการจากการเรียนภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งหรือการปฏิบัติงานตามโปรแกรมวิชาที่เรียน ไปทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงานที่หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ต่อเนื่องกัน ช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างน้อย 2-4 สัปดาห์ หรือ 70 - 140 ชั่วโมง

1.4 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป เป็นการนำความรู้ที่ได้ศึกษามาแล้วทั้งหมด และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกใน 3 ขั้นตอนแรก มาใช้ฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูทุกอย่างเสมือนครูประจำการคนหนึ่งหรือฝึกงานเฉพาะด้านตามสายเทคนิคการศึกษาในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลาอย่างน้อย 16 สัปดาห์ หรือ 450 ชั่วโมง

ในส่วน of สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาได้ยึดหลักการเดียวกันกับที่กรมการฝึกหัดครูกำหนด และปรับให้เหมาะสมกับสถาบันดังนี้ กล่าวคือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาที่มีระยะเวลายาวนาน ต่อเนื่องเป็นระยะ 1 สัปดาห์ 1 เดือน 2 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน ตามลักษณะของหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาของสถาบัน โดยมีลำดับขั้นตอนการฝึกดังนี้

1. การฝึกขั้นศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ - 1 เดือน
2. การฝึกขั้นการทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงานเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน นักศึกษาสายปฏิบัติงานสอนต้องฝึกในโรงเรียน ส่วนสายเทคนิคการศึกษาอาจฝึกในโรงเรียน ร่วมกับการฝึกงานในหน่วยงานที่ไม่ใช่โรงเรียน

3. การฝึกขั้นเต็มรูป เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคเรียน

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบางเวลา

เป็นการฝึกเป็นระยะเวลาสั้นๆ ไม่ต้องฝึกทุกวันและไม่ต้องฝึกต่อเนื่อง เป็นการฝึกที่สัมพันธ์กับการเรียนรายวิชาวิชาชีพครูและวิชาปฏิบัติการ ซึ่งจัดเป็น 2 ลักษณะ คือ ประสบการณ์ภายในสถาบันและประสบการณ์ภายนอกสถาบัน

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาเพื่อเติมเต็มทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะ และเทคนิควิธี ซึ่งไม่กำหนดเวลาที่แน่นอน จัดตามความเหมาะสมของสถาบัน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาชั้นฝึกเต็มรูปของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

การดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาชั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา ชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา พุทธศักราช 2531 ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 สาขาวิชาการศึกษา การฝึกชั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ศึกษามาแล้วตามหลักสูตรทั้งหมดรวมกับประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกในชั้นต้น 3 ชั้น มาใช้ฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูทุกอย่างเสมือนเป็นครูประจำการคนหนึ่ง โดยอาศัยความรู้รอบรู้อื่นๆ ประกอบการฝึกเพื่อให้เกิดสมรรถภาพตามความมุ่งหมาย 3 ประการ ของการผลิตครูคือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ นักศึกษาที่ออกฝึกต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ชัดเจนในเนื้อหาที่ตนทำหน้าที่ มีความรู้ในวิชาชีพครูและรอบรู้โดยทั่วไป
2. สมรรถภาพด้านเทคนิควิธี นักศึกษาที่ออกฝึกต้องแสดงให้เห็นถึงการรู้จักนำความรู้มาถ่ายทอด มีเทคนิควิธีให้ความรู้และหาความรู้ในด้านต่างๆของงานครู มีวิธีการที่ทันสมัยในการแนะแนวการทำงานร่วมกับผู้อื่นและร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
3. สมรรถภาพด้านคุณลักษณะ นักศึกษาที่ออกฝึกจะต้องประพฤติตนและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของครูที่ดีตามอุดมคติของความเป็นครู มีวิถุญาณครูโดยแสดงออกให้เห็นถึงความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นผู้มีความนิยม จริยธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่จัดเป็นลำดับขั้นตามกระบวนการนี้จะได้ผลดีหรือไม่ ย่อมอยู่ที่ความเข้าใจตรงกันของผู้บริหารการฝึก โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึก อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ หากผู้เกี่ยวข้องข้างต้นนี้มีความเข้าใจดีและช่วยเหลือแนะนำ เอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ เมื่อจบการฝึกขั้นสุดท้ายนี้แล้ว ความคาดหวังที่จะได้ครูที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ไม่เกินความจริง

วัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาชั้นฝึกเต็มรูป

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกการสอนและการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง โดยนำเอาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่ดีจากการศึกษาในด้านทฤษฎีมาปฏิบัติ
2. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของครูที่ดีตามอุดมคติของความเป็นครู มีวิถุญาณของความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพครูมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู
3. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการใช้เทคนิคในสถานการณ์จริงตามความเหมาะสมภายใต้การนิเทศ
4. เพื่อประเมินผลและตัดสินผลตามระเบียบการวัดผลในหลักสูตรของสถาบัน

ลักษณะของงานที่นักศึกษาต้องฝึก

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป/ฝึกงาน เป็นการปฏิบัติหน้าที่เสมือนครูประจำการ คนหนึ่ง เพียงแต่ไม่มีอำนาจตามระเบียบของข้าราชการครูเท่านั้น งานที่ปฏิบัติการฝึกได้แก่ งานสอน งานธุรการ งานแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน งานพัฒนาตนเองและงานพัฒนาโรงเรียนและชุมชน งานเหล่านี้นักศึกษาต้องพยายามฝึก โดยแบ่งเวลาฝึกตามความเหมาะสมโดยคำแนะนำมอบหมายของผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ แนวทางปฏิบัติของนักศึกษาในการฝึก มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงภารกิจและแนวปฏิบัติของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

งาน/ภารกิจ	การปฏิบัติ	ผู้เกี่ยวข้อง
1. งานสอน 1.1 การศึกษาเอกสาร - หลักสูตร - แนวการสอน - คู่มือครู - แผนการสอน - แบบเรียน ฯลฯ	1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและทำความเข้าใจอย่างชัดเจน 2. ปรีกษาอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงหากมีปัญหา	อาจารย์นิเทศก์ ประจำโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ ประจำวิชา อาจารย์พี่เลี้ยง
1.2 เตรียมการสอน - ทำกำหนดการสอน - ทำแผนการสอน - เตรียมสื่อ - สภาพการเรียนรู้ การสอน	1. ทำแผนการสอนรายวิชา(หรือกำหนดการสอนหรือโครงการสอน) ทุกวิชาที่สอนให้เสร็จก่อนเริ่มสอนวิชานั้นๆ 2. ทำแผนการสอนรายคาบ/ครึ่ง(หรือแผนการสอนย่อยหรือบันทึกการสอน) ส่งให้อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจก่อนสอนอย่างน้อย 1 สัปดาห์	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
1.3 ปฏิบัติการสอน	1. สอนสัปดาห์ละ 8-12 ชั่วโมง (คาบ) 2. สอนโดยมีเวลาสอนตลอดการฝึกไม่น้อยกว่า 80 % 3. จัดห้องเรียน บรรยากาศการเรียนรู้และสื่อทุกครั้งที่ทำกรสอน 4. ส่งแผนการสอนและสมุดประเมินผลให้อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ลงบันทึกและหรือประเมินทุกครั้งและปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ประจำวิชา
1.4 การวัดผลและประเมินผล	1. วัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ตามระเบียบการวัดผลแต่ละระดับ 2. บันทึกผลการประเมินลงในแบบที่โรงเรียนกำหนด	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

งาน/ภารกิจ	การปฏิบัติ	ผู้เกี่ยวข้อง
1.5 งานโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำโครงการพัฒนาวิชาการในโปรแกรมวิชาของตนเอง 1โครงการ(เขียนโครงการตามแบบฟอร์มของโรงเรียน) 2. เสนอโครงการต่ออาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ประจำวิชาภายใน 1 เดือน หลังจากเริ่มฝึก 3. ทำโครงการให้เสร็จก่อนหมดเวลาฝึก 1 เดือน 4. เขียนรายงานผลการดำเนินงานโครงการ 	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
2. งานแนะแนว -งานให้คำปรึกษา - งานศึกษาเด็ก รายบุคคล -งานสุขภาพนักเรียน - งานเข้าแถว ฯลฯ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยงานชมรม/ชุมนุมอย่างน้อย 1 ชมรม/ชุมนุม 2. แนะนำแก่นักเรียนตามโอกาสที่ครูพี่เลี้ยงมอบหมาย 3. ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล 1 ราย 4. ช่วยควบคุมและฝึกซ้อมกีฬาตามที่โรงเรียนมอบหมาย 5. ตรวจสอบสุขภาพประจำวันของนักเรียน 	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ประจำโรงเรียน
3. งานกิจการนักเรียน - งานชมรม - งานกีฬา - งานสุขภาพ - งานตามเทศกาล - ลูกเสือ ฯลฯ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าชมรมร่วมกับนักเรียนอย่างน้อย 1 ชมรม 2. ช่วยดูแลการฝึกควบคุมกีฬาตามสมควร 3. ช่วยฝึกอบรมลูกเสือ 	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ประจำโรงเรียน
4. งานธุรการ - ธุรการทั่วไป - ธุรการชั้นเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษางานธุรการของโรงเรียนของหมวดวิชา ตามที่โรงเรียนอนุญาต 2. ศึกษาเอกสารงานธุรการของโรงเรียนตามความเหมาะสม 1. ทำงานธุรการชั้นเรียนตามที่อาจารย์พี่เลี้ยงมอบหมาย 2. จัดป้ายนิเทศอย่างน้อย 6 ครั้ง ตลอดการฝึก 	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ประจำโรงเรียน
5. งานพัฒนา - พัฒนาคุณภาพ นักเรียน - พัฒนาตนเอง - ศึกษาค้นคว้า - งานเขียน/อื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างน้อย 1 โครงการ โดยขออนุญาตจากโรงเรียน 2. ฝึกพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการกิจ งานครูจากภารกิจข้างต้นและภารกิจนอกเหนือจากที่ระบุ 3. บันทึกลงในบันทึกประจำวัน 	อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ประจำโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ ประจำวิชา

ภารกิจและหน้าที่ของนักศึกษา

1. ฝึกประสบการณ์ตามภารกิจอย่างน้อย 6 ประการดังที่กล่าวมาแล้ว
2. ฝึกและปฏิบัติงานตามที่สถาบันและโรงเรียนมอบหมาย
3. ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถาบัน/โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกอย่างเคร่งครัด
4. เข้าร่วมประชุมสัมมนาทั้งที่สถาบันและที่โรงเรียนกำหนด ในส่วนของสถาบันจะจัดประชุมเป็นระยะๆ โดยจัดประชุมในภาคเรียนก่อนออกฝึกอย่างน้อย 2 ครั้ง ปฐมนิเทศก่อนฝึกประมาณ 1 สัปดาห์
5. บันทึกการประชุมสัมมนาทุกครั้งทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวม
6. ติดตาม เอาใจใส่ ดูแลและรับผิดชอบให้การฝึกของตนเองบรรลุผลเหมาะสม

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายคน หลายฝ่าย และหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ดังนั้นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าบุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของตนเองต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่สำคัญมีความรับผิดชอบ ร่วมมือกันปฏิบัติงานตามบทบาทและภาระหน้าที่ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพก็จะได้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ จึงเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งจะกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรดังกล่าว ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 5-8) ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน
 - 1.1 ให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้ครู
 - 1.2 ให้ใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
 - 1.3 ร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อร่วมวางแผนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน และเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. ด้านการปฐมนิเทศนักศึกษา
 - 2.1 แนะนำเกี่ยวกับสถานที่และสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน

- 2.2 แนะนำให้รู้จักบุคลากรของโรงเรียน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนอาจารย์พิเศษของโรงเรียนและสภาพปัญหาของโรงเรียน
- 2.3 ชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ หรือกติกาของโรงเรียนที่จะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ
- 2.4 แนะนำเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการต่างๆ ของโรงเรียนและสถานที่ทำงานของนักศึกษา
- 2.5 หาโอกาสแนะนำให้รู้จักบุคคลสำคัญและ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น
3. ด้านการจัดอาจารย์ผู้ประสานงานและอาจารย์พี่เลี้ยงของโรงเรียน
 - 3.1 จัดบุคลากรของโรงเรียนคนใดคนหนึ่งให้เป็นผู้ประสานงานกับวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ
 - 3.2 เลือกสรรอาจารย์พี่เลี้ยงให้นักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในขั้นตอนต่างๆ
 - 3.3 สนับสนุนให้บุคลากรตามข้อ 3.1 และ 3.2 ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่วิทยาลัยจัดขึ้น
4. ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัย
 - 4.1 อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและนิเทศนักศึกษาของอาจารย์นิเทศก์
 - 4.2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศและอาจารย์ในฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัย
 - 4.3 ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ดียิ่งขึ้น
5. ด้านเกี่ยวกับนักศึกษา
 - 5.1 มอบหมายงานตามขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษา
 - 5.2 นิเทศและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 5.3 ควบคุม ดูแลและแก้ไขปัญหาในด้านการปฏิบัติตนของนักศึกษา
 - 5.4 ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 5.5 จัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา
 - 5.6 พิจารณา อนุมัติโครงการต่างๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น
 - 5.7 ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
6. ด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและบุคลากรของโรงเรียน
 - 6.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - 6.2 จัดให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน
 - 6.3 จัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในโอกาสอันควร

นอกจากนี้ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 7) ได้กำหนดแนวปฏิบัติของ
ผู้บริหารโรงเรียนต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ไว้ดังนี้

1. แนวปฏิบัติต่อนักศึกษา

- 1.1 ให้การปฐมนิเทศแก่นักศึกษา โดยแนะนำให้รู้จักบุคลากร สถานที่ ฯลฯ และ
มอบหมายงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ
- 1.2 ดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา
- 1.3 ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ และการปฏิบัติตนของนักศึกษา
- 1.4 แนะนำนักศึกษาให้รู้จักบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่น ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ
ในท้องถิ่นตามสมควรแก่โอกาส
- 1.5 ประเมินผลการฝึกของนักศึกษาตามแบบประเมินของวิทยาลัย

ในส่วนของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้
ยึดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามที่หน่วยงานนิเทศก์
กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการฝึกสอน เนื่องจากเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา
ช่วยเหลือและดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิดที่สุด ตลอดระยะเวลาของการฝึกสอนรวมทั้งประเมินผลการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ดังที่หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 9) กล่าวถึง
ความสำคัญของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ว่า อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นบุคลากรประจำการที่ผู้บริหารโรงเรียนฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพ มอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน ตลอดจน
มีอำนาจในการปกครองอบรมและประเมินผลการฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ
อย่างยิ่งต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกล่าวคือ เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนมากกว่า
บุคคลอื่นๆ เปรียบเสมือนต้นแบบหรือแบบพิมพ์ ความเป็นครูของนักศึกษา นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็น
ผู้รักษามาตรฐานทางวิชาการแทนผู้บริหารสถานศึกษาฝึกสอนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการสอน และยังคง
เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับอาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์
พี่เลี้ยงจึงเปรียบเสมือนอาจารย์คนหนึ่งของวิทยาลัย

หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531:9) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง
ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีดังนี้

1. ควบคุมดูแลนักศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ
2. ดำเนินการให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามขั้นตอนต่างๆ ที่วิทยาลัยกำหนด
3. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาตามควรแก่กรณี
4. ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหา

5. ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
6. มอบเอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาให้วิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2532 : 25) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้

1. แนะนำนักศึกษาฝึกสอนเรื่องระบบการบริหารประวัติความเป็นมาชุมชนที่โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่ ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของโรงเรียนฝึกสอน ฯลฯ
2. ช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาฝึกสอน
3. จัดให้นักศึกษาได้สังเกตการสอนในสัปดาห์แรกก่อนลงมือปฏิบัติการสอนจริง
4. จัดให้นักศึกษาปฏิบัติการสอน พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาฝึกสอน
5. ตรวจสอบที่กการสอนล่วงหน้าก่อนสอน
6. จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมมือปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
7. แนะนำส่งเสริมเพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูและการปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการ

รวมทั้งจรรยาบรรณครู

8. ประเมินผลความก้าวหน้าทางด้านพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอน รายงานเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนให้อาจารย์นิเทศก์ได้ทราบ เพื่อประเมินผลอย่างถูกต้อง
9. ร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์ในการแก้ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา

จรรยาทัศน์ พุกกะมาน (2510 : 10) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้

1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันของครู
2. ให้คำแนะนำเรื่องการศึกษาเด็ก
3. แนะนำเรื่องการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้อุปกรณ์
4. แนะนำการจัดการปกครองชั้นเรียน
5. แนะนำการวัดผลความก้าวหน้าของเด็ก
6. แนะนำเรื่องการปรับปรุงโรงเรียน
7. แนะนำเรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน

นาฏเจสสิว สุมวรงค์, ศีลา จายนียะโยธิน และเกียรติ ศรีพงศ์ (2505) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงในการนิเทศไว้ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนในด้านการศึกษาคือเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานประจำบางอย่างเช่น บัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำตัวนักเรียน
3. ให้ความรู้ด้านวิธีสอนการใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลและอื่นๆ
4. ให้คำแนะนำในการปกครองชั้น การให้รางวัลและการลงโทษ
5. แนะนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของนักศึกษาฝึกสอนและให้การยอมรับนับถือ

6. วางแผนการสอนร่วมกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศ
7. มีส่วนร่วมในการวัดผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน
8. ให้ความช่วยเหลือขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน เช่น ช่วยควบคุมชั้น นิเทศการสอน
9. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอน เช่น การแต่งกาย การวางตัว
10. ให้ความอบอุ่นทางใจแก่นักศึกษาฝึกสอน โดยคอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด

สำหรับฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้

1. แนะนำนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อนักเรียนในชั้น
2. แนะนำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้มีความเข้าใจถึงสภาพการเรียนของเด็ก การปกครองชั้นเรียน ตลอดจนการทำงานประจำชั้นต่างๆ
3. เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์สอนวิชาชีพครู ได้สังเกตการสอนของตนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนลงมือสอนจริง
4. ช่วยแนะนำสาธิตการสอนและกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นแบบอย่าง
5. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในเรื่องการทำกำหนดการสอน (โครงการสอน) แผนการสอน และอื่นๆ
6. สังเกตการสอน และการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้ให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำการสอนโดยลำพัง เมื่อพบว่างานใด บทพร้อมไม่ถูกต้องตามหลักการ ต้องให้คำแนะนำเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินไปด้วยดี
7. ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในด้านการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนแหล่งวิชาในชุมชน
8. ตรวจสอบการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการสอนนั้นด้วย เพื่อให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก้ไขปรับปรุงก่อนทำการสอน
9. ปรีกษาหรือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่อการสอนและงานต่างๆ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหา และร่วมกันวางแผนงานด้านต่างๆ ด้วย
10. แนะนำนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้รู้จักนำนวัตกรรมการสอนมาใช้
11. วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
12. เป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการชักชวนประชาชนให้สนใจ และร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนและท้องถิ่น

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นต้นมีรูปของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ชั้นเต็มรูป ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

แนวปฏิบัติของนักศึกษา	แนวปฏิบัติของอาจารย์ที่เลี้ยง
1. พบอาจารย์ที่เลี้ยง รับมอบงานและเริ่มปฏิบัติงาน	1. พบนักศึกษาและนัดหมายการปฏิบัติงาน มอบเนื้อหาและแผนการสอน
2. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาและแผนการสอน ทำแผนการสอนล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ให้อาจารย์ ที่เลี้ยงตรวจ	2. ตรวจแผนการสอน ปรับปรุงแก้ไขและส่งคืนให้ นักศึกษา
3. จัดเตรียมสื่อการสอนตามแผนการสอนที่กำหนด	3. ให้คำแนะนำและสนับสนุนวัสดุในการทำสื่อเท่าที่ โรงเรียนจะสนับสนุนได้
4. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้	4. สังเกตการสอน ประเมินผลการสอนแล้วบันทึกใน แบบประเมิน
5. รับการนิเทศ	5. ให้คำแนะนำชี้แจงในข้อควรแก้ไข พร้อมเสนอแนะ แนวทางแก้ไข
6. แก้ไขปรับปรุงตนเองและการสอนตามคำแนะนำ ที่ได้รับ	6. ติดตามผลการนิเทศและประเมินคุณลักษณะและ การปฏิบัติตนในแบบประเมิน
7. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย	7. ตรวจสอบผลงานและประเมินในแบบประเมิน 8. สรุปผลการประเมินให้ผู้บริหารโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ นับเป็นบุคคลที่สำคัญบุคคลหนึ่งที่ใกล้ชิดกับนักศึกษา ในการให้คำปรึกษา
แนะนำตลอดจนช่วยเหลือนักศึกษาได้มาก ยิ่งในหลักการที่ให้อาจารย์ผู้สอนภาคทฤษฎี เป็นผู้ติดตาม
ผลและนิเทศนักศึกษาในการฝึกภาคปฏิบัติอยู่แล้ว อาจารย์นิเทศก์จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง
ต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกของนักศึกษา แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทเป็นสำคัญ การ
กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ที่ถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้
อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531:11-13)
ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. ศึกษา ทำความเข้าใจงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อปฏิบัติงานนิเทศ ให้สอดคล้อง
สัมพันธ์กับงานในบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศก์อื่นๆ
2. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะกรรมการดำเนินงานจัดประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เข้าร่วมการประชุมนิเทศ สัมมนา ระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. ร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

5. ร่วมประสานงานกับบุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง ฝ่ายวิทยาลัยและโรงเรียน

6. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาในส่วนชั้นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป/การฝึกงานนั้น นอกจากอาจารย์นิเทศก์ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าวแล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย ได้แก่

1. ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข กำหนดการสอนและแผนการสอน/แผนปฏิบัติการสอน/แผนปฏิบัติการฝึกงาน
2. สังเกตการสอน ให้คำแนะนำและบันทึกข้อเสนอแนะต่างๆ ในสมุดประจำตัวนักศึกษา หรือแบบสังเกตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. นิเทศและประเมินผลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน
4. ปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา

หน่วยประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538 : 120) ได้กำหนดบทบาทอาจารย์นิเทศก์ไว้ดังนี้

1. ส่งนิสิตไปยังโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพและเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี
2. เยี่ยมนิสิตได้ตามทุกข์สุขให้ข้อเสนอแนะต่างๆ
3. ประสานงานกับโรงเรียนในกรณีที่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
4. ประสานงานกับทางโรงเรียนตามที่ คณะครุศาสตร์จัดประชุมอบรมให้แก่โรงเรียน
5. จัดเวลาให้นิสิตพบเพื่อปรึกษาปัญหาทั่วไประหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
6. นิเทศ ติดตามผล หากโรงเรียนใดมีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
7. รับนิสิตกลับจากโรงเรียน สถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวรรณสกุล และพัชราภรณ์ พสุวัต (2535) ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไว้ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป

1. ส่งตัวนักศึกษาตามกำหนดเวลา
2. ประสานงานกับโรงเรียนฝึกสอนในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ประสานงานกับผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับงานการฝึกสอนและการนิเทศเช่น ส่งเอกสารต่างๆ รับฟังปัญหา และข้อเสนอแนะจากโรงเรียน ติดตามผลการสอนตลอดจนความประพฤติของนักศึกษา

2.2 ประสานงานกับฝ่ายวิชาการ เพื่อให้นักศึกษาได้ชั่วโมงสอนตามสายวิชาเอกอย่างน้อย 8 คาบต่อสัปดาห์

2.3 รวบรวมคะแนน วป.1 และ วป.2 จากฝ่ายวิชาการ

3. ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ในเรื่องต่อไปนี้

3.1 รับฟังปัญหานักศึกษาจากอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

3.2 ร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับการสอน ตลอดจนการปฏิบัติตนของนักศึกษา

4. ประสานงานกับนักศึกษาฝึกสอนในเรื่องต่อไปนี้

4.1 ดูแลความประพฤติและการแต่งกาย

4.2 ดูแลให้นักศึกษาทำโครงการสอนให้เสร็จภายในสัปดาห์แรกของการฝึกสอนและทำบันทึกการสอนให้เสร็จล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ก่อนการสอนทุกครั้ง

4.3 ตรวจสอบบันทึกกิจกรรม

4.4 นิเทศการสอนในชั้นเรียนไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง ต่อนักศึกษา 1 คน

4.5 จัดประชุมนักศึกษาในโรงเรียนที่รับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4.6 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

4.7 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนและการปรับตัวกับบุคลากรในโรงเรียน

4.8 ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.9 ให้คะแนน วป.1 และ วป.2

5. ทำคะแนนผลการฝึกสอน เพื่อส่งกรมการจัดการฝึกสอนตามกำหนดเวลา

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

1. ตรวจสอบโครงการสอนและบันทึกการสอนอย่างละเอียด

2. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอนในด้านเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน และการใช้สื่อการสอน

3. ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ทั่วไปเพื่อปรับปรุงการสอนของนักศึกษา

4. ประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน ตลอดจนการปฏิบัติตนของนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้จัดอาจารย์นิเทศก์จากสถาบันให้ทำหน้าที่รับผิดชอบนิเทศก์นักศึกษาเป็น 2 ประเภทคือ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์แต่ละประเภทดังนี้ (ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, มปป. : 16-17)

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

1. ปฐมนิเทศนักศึกษาและส่งนักศึกษาไปประจำที่โรงเรียนในวันแรกของการออกฝึกปฏิบัติ
2. เป็นตัวแทนของวิทยาลัยในการประสานงานกับโรงเรียนในเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโดยรวมทุกวิชาเอก
3. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการวางตัว และความประพฤติ อาจช่วยเหลือด้านการสอน ในกรณีที่เป็นความต้องการของวิชาเอก
4. ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาในโรงเรียนที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการนิเทศและสรุปผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
5. เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
6. สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับสถาบัน นักศึกษากับสถาบันและโรงเรียน ระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน
7. อำนวยความสะดวกในการนิเทศ เช่น ประสานงานเรื่องรถรับส่งอาจารย์นิเทศก์ประจำวัน จัดหาตารางสอนของนักศึกษามอบอาจารย์นิเทศก์

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำ

1. ปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนส่งไปประจำที่โรงเรียน
2. เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาด้านการสอนและความประพฤติ
3. ให้คำปรึกษาด้านการเตรียมการสอน วิธีสอนต่าง ๆ แนะนำแหล่งสื่อการเรียนการสอน และคู่มือการสอน
4. ตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของนักศึกษา เช่น ตรวจสอบบันทึกการสอนและบันทึกประจำวันของนักศึกษา ปรึกษาหารือร่วมกับโรงเรียนเกี่ยวกับแผนการสอนย่อยและโครงการสอน หรือกำหนดการสอน
5. นิเทศและประเมินผลตามแบบประเมินผลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน
6. จัดสัมมนานักศึกษาเป็นระยะระหว่างฝึกและภายหลังการฝึกสิ้นสุดลง
7. สรุปผลการประเมินรวมครั้งสุดท้าย ในแบบสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับนักศึกษาแต่ละคน เพื่อประมวลเป็นผลการฝึก ส่งฝ่ายทะเบียนต่อไป

สำหรับแนวปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเด็กรูป ของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา สรุปดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงแนวปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

อาจารย์นิเทศก์	นักศึกษา	อาจารย์พี่เลี้ยง	ผู้บริหารโรงเรียน
1. ส่งนักศึกษา กับผู้บริหาร	พบผู้บริหาร พบอาจารย์พี่เลี้ยง		รับนักศึกษา/ปฐมนิเทศ ส่งนักศึกษาให้อาจารย์พี่เลี้ยง
2.	ศึกษางานขอคำแนะนำ	มอบงานสอน/แนะนำ	
3. ตรวจสอบการสอน แก้ไข ปรับปรุง	ทำแผนการสอน ล่วงหน้าและเสนอตรวจ		ประเมินความประพฤติ
4. สังเกตการสอน นิเทศ ประเมิน	ทำสื่อการสอนและสอน ตามแผนการสอน	สังเกตการสอน นิเทศ ประเมิน	
5. ติดตามการนิเทศ ประเมินผล	ปรับปรุงพัฒนาการสอน	ติดตามการนิเทศ ประเมินผล	
6.		ส่งผลการประเมินต่อ ผู้บริหาร	รวบรวมผลการประเมิน
7.			ส่งผลการประเมินให้วิทยาลัย

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้ดังนี้ Steeves (1959) กล่าวว่าบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ที่สำคัญคือ การวิจารณ์การสอนของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งกระทำทั้งโดยวาจาหรือการเขียนติชม โดยมุ่งพัฒนาปรับปรุงอาชีพครูมากกว่าการให้นักศึกษาหวาดกลัว ซึ่งอาจารย์นิเทศก์ต้องทำหน้าที่ในฐานะผู้นำ ที่ปรึกษา และเพื่อนไปพร้อมๆ กันในการแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา

Haines (1960) ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไว้กว้างๆ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะทำการนิเทศทางวิชาการ โดยการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาด้านการสอน และชี้ให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่การสอนของตน

2. บทบาทในฐานะผู้ร่วมงานและผู้ประสานงาน โดยต้องทำงานประสานกับบุคคลหลายฝ่ายหลายระดับ ในระดับโรงเรียนฝึกสอนก็มีบทบาทในการประสานสัมพันธ์กับอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง ในสถาบันผลิตครู ก็ต้องทำหน้าที่ประสานงานกับหัวหน้าโครงการฝึกสอนตลอดจนอาจารย์ในสถาบันผลิตครูหรือมหาวิทยาลัย และที่สำคัญก็คือประสานงาน ร่วมงานกับนักศึกษาฝึกสอนและเป็นคนกลางทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

3. บทบาทในฐานะประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อสื่อสารสร้างสัมพันธ์และเข้าใจต่อกันระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในโครงการฝึกสอน โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจ เรื่องวัตถุประสงค์และการดำเนินการของโครงการฝึกสอน

ส่วน Jones (1970) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ดังนี้

1. มีความเป็นผู้นำ มีความจริงจัง จริงใจในการทำงาน รอบรู้และริเริ่มสร้างสรรค์
2. เป็นบุคคลที่สามารถให้ความกระจ่างในด้านนโยบายการฝึกสอนแก่โรงเรียนที่ส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอน
3. เป็นผู้ประสานงานการฝึกสอนระหว่างโรงเรียนกับสถาบัน
4. เป็นผู้สังเกตการสอนของนักศึกษา
5. เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในระหว่างการฝึกสอน
6. เป็นนักวิเคราะห์ พิจารณางานได้บ้างที่เหมาะสมกับการดำเนินการฝึกสอน
7. เป็นผู้ประเมินผล
8. ทำหน้าที่เป็นครูของครูต้องเป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีประสบการณ์มากพอ ในการช่วยเหลือนักศึกษาได้
9. เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกฝ่าย

สำหรับ Stratemeyer และ Lindsey (1966) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ว่า

1. ให้ความมั่นใจแก่นักศึกษาฝึกสอนว่า พวกเขาทุกคนสามารถจะทำการสอนได้แล้ว อาจารย์นิเทศก์และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการฝึกสอนที่มีค่ายิ่งต่ออาชีพในอนาคตของเขา
2. ช่วยนักศึกษาฝึกสอนในการเตรียมบทเรียนต่างๆที่จะใช้สอนเพื่อให้นักศึกษามั่นใจว่า เขาจะได้ใช้วิธีสอนที่ดี และให้ความรู้ที่ถูกต้องเป็นจริงแก่นักเรียน
3. ไปดูการสอนอย่างสม่ำเสมอและบ่อยครั้งที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. แนะนำ ดิชมการสอนของนักศึกษาเป็นรายบุคคลมากกว่าวิธีอื่น
5. ประชุมปรึกษาหารือกับอาจารย์พี่เลี้ยงในเรื่องการสอนของนักศึกษาให้บ่อยครั้งที่สุด เพื่อแก้ปัญหาและวางแนวทางร่วมกัน

สมาคมการฝึกสอนของสหรัฐอเมริกา (Association for Student Teaching, 1966) ได้กำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ที่ควรปฏิบัติมีดังนี้

1. เป็นผู้คอยช่วยเหลือผู้อำนวยการฝึกสอน ในการกำหนดหน้าที่และขอบข่ายความรับผิดชอบของนักศึกษาฝึกสอน
2. ประมุขนิเทศนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ไปฝึกสอน
3. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนฝึกสอน
4. หาแนวทางให้บุคลากรในโรงเรียนฝึกสอนได้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญา ความมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาของโครงการฝึกสอน

5. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญา ความมุ่งหมาย รูปแบบของการดำเนินงานและเนื้อหา
โครงการของโรงเรียนฝึกสอน
6. ช่วยเหลือครูที่เลี้ยงและคณะอาจารย์นิเทศก์ให้เข้าใจและสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงาน
นิเทศการสอนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
7. ร่วมมือกับบุคลากรของสถาบันและโรงเรียนฝึกสอนในการวางแผนเพื่อจัดประสบการณ์ที่
เหมาะสมแก่นักศึกษาฝึกสอน
8. สังเกตการสอนและให้คำปรึกษา วิเคราะห์สถานการณ์การสอน การเตรียมการสอน
การจัดกิจกรรมการสอนและการประเมินผล เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงการฝึกสอนของนักศึกษาให้ดีขึ้น
9. ปรึกษาร่วมกับครูที่เลี้ยงและบุคคลอื่นๆ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สมรรถภาพการสอนของ
นักศึกษาฝึกสอนและวางแผนการจัดประสบการณ์การสอนของนักศึกษาให้สามารถ พัฒนาปรับปรุง
การสอนของตนให้ดีขึ้น
10. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับบทบาทและสภาพการสอน
11. จัดสัมมนาหรือทำการสอนวิชาที่สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักศึกษาได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุภัทรา อัครานุเคราะห์, วาณี ลิ้มปิสวัสดิ์และสุจิตรา สวัสดิวงศ์ (2527) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตฝึกสอน 296 คนจากมหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์และนิสิตฝึกสอน มีความคิดเห็นตรงกันว่า อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ความสามารถมากที่สุดในด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน คุณลักษณะและเจตคติ ส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ วิธีการนิเทศ อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นที่ตนมีความรู้ความสามารถแต่นิสิตมีความคิดเห็นที่ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ความสามารถน้อย

สมบัติ คชสิทธิ์ (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ปัจจัยเบื้องต้น สภาพการดำเนินงานและสัมฤทธิ์ผลของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนใหญ่สภาพที่เกิดขึ้นจริงสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน มีเพียงบางประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบท สภาพปัญหาที่ไม่ได้คำนึงถึงได้แก่ นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการฝึก วิทยาลัยไม่มีการประเมินผลการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างจริงจัง ไม่คำนึงถึงความสามารถของ ครูที่จะให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ วิทยาลัยไม่มีแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบตามเกณฑ์ มาตรฐานเช่นห้องปฏิบัติการต่างๆ ไม่มีการติดตามผลการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และไม่ มีงบประมาณสำหรับการวิจัยและค่าตอบแทนแก่นุคลากรผู้ให้การนิเทศ

3. สภาพการดำเนินงานในแง่ของกระบวนการฝึกในชั้นปีที่ 1 นักศึกษามีความรู้ความ สามารถไม่เพียงพอก่อนออกฝึกปฏิบัติจริง สำหรับการนิเทศ ไม่มีการจัดการนิเทศโดยกลุ่มเพื่อน การ จัดสัมมนาไม่ได้เน้นให้นักศึกษาแก้ปัญหา การประเมินแบบผ่าน ไม่ผ่าน ผ่านยอดเยี่ยมไม่สอดคล้อง กับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งควรประเมินตามระดับความสามารถของนักศึกษา

4. สัมฤทธิ์ผลของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ในวิชาชีพครู สมรรถภาพด้านเทคนิควิธี ด้านการสอนของนักศึกษาไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนสมรรถภาพ ด้านคุณลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมากและสามารถนำไปใช้ได้ดี ซึ่งได้แก่ ชั้นศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วม จัดให้กับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นการทดลองสอน/ปฏิบัติงาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ชั้นการฝึกเต็มรูป สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และการเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษาหลังจากผ่านชั้นการฝึกเต็มรูปมาแล้ว

สุทิวรรณ เอี่ยมสำอางค์ (2534) ได้ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัย รัตนโกสินทร์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์นิเทศก์ 140 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 272 คน นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ปี ปีการศึกษา 2532 272 คน และศึกษาจากเอกสารการประเมินผลนักศึกษา 272 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วยประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา บางเวลาและประสบการณ์ วิชาชีพครูเสริม โดยประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัย รัตนโกสินทร์ได้กำหนดหลักการ จุดประสงค์และขั้นตอนในการจัดสอดคล้องกับกระบวนการของ กรมการฝึกหัดครู ส่วนวิธีดำเนินการนั้นแต่ละแห่งดำเนินการแตกต่างกันในขั้นตอนที่ 1-3 และ คล้ายคลึงกันที่ขั้นตอนที่ 4 ในด้านสมรรถภาพของนักศึกษาพบว่า ด้านความรู้วิชาเอก นักศึกษามี ความรู้ในระดับดีและปานกลาง ด้านวิชาชีพครูและความพื้นฐานทั่วไปนักศึกษามีความรู้ในระดับ ก่อนข้างดี สมรรถภาพด้านคุณลักษณะพบว่า ชั้นปีที่ 1- 3 คุณลักษณะของนักศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนชั้นปีที่ 4 คุณลักษณะของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่อาจารย์นิเทศก์ประเมินว่า คุณลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง สมรรถภาพด้านเทคนิควิธีพบว่า ชั้นปีที่ 1- 2 อาจารย์นิเทศก์ประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ในชั้นปีที่ 3-4 ทั้งอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์

ประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ การประเมินแบบผ่านและไม่ผ่านทำให้ นักศึกษาไม่กระตือรือร้น ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางทั้งอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงคือนักศึกษาไม่มีความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน

ปราณี อมรรัตนศักดิ์ (2539) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศก์ตาม การรับรู้ของอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน โดยทำการศึกษาจากอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษา ฝึกสอนและนักศึกษาฝึกสอนปีที่ 4 จากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน กลุ่มตัวอย่างละ 286 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาด้านวิชาชีพในระดับ มากที่สุดคือ การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู คุณลักษณะที่ควรมีรองลงมาการมีความรู้ความสามารถ ในสาขาวิชาที่นิเทศ ความสามารถในการแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาในการแก้ปัญหาต่างๆ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพและความประพฤติที่ต้องการระดับมากที่สุดคือ การมีจรรยาบรรณของ ความเป็นครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่มีพฤติกรรมชู้สาวและมีเหตุผล คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ต้องการระดับมากที่สุดคือความจริงใจ อารมณ์มั่นคงไม่ใช้อารมณ์ขณะนิเทศ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

จากการประมวลแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้น เต็มรูปของนักศึกษา จะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู ตามแนวปฏิรูปการฝึกหัดครู ซึ่งผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของบทบาทผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับ นักศึกษา กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้แก่ ผู้บริหารหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้มี บทบาทในแง่ของการจัดการและอำนวยความสะดวกให้งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดำเนินไปด้วยดี ได้แก่ บทบาทด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศและการจัดการ เกี่ยวกับนักศึกษา การจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนและด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน ในส่วน ของอาจารย์พี่เลี้ยง ถือเป็นผู้ที่สืบทอดสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษาต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักศึกษามากที่สุด จึงเปรียบเสมือนต้นแบบหรือแบบพิมพ์ความเป็นครูของนักศึกษา นอกจากนี้ทำหน้าที่ เป็นผู้รักษามาตรฐานทางวิชาการแทนผู้บริหารโรงเรียนในด้านเกี่ยวกับการสอนแล้ว ยังเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์จากสถาบันด้วย อาจารย์พี่เลี้ยงจึงเสมือนอาจารย์คนหนึ่ง ของสถาบันผลิตครู ซึ่งบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง กล่าวคือ บทบาทในด้านการนิเทศทางวิชาการ การ เป็นผู้ร่วมงานกับนักศึกษาและการประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครู สำหรับอาจารย์นิเทศก์จากสถาบันเป็นผู้ที่มีบทบาทในการให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ นักศึกษาได้มาก ซึ่งเป็นผู้ที่สอนภาคทฤษฎีและเป็นผู้ติดตามผลนักศึกษาในภาคปฏิบัติด้วย อาจารย์ นิเทศก์ จึงสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกของนักศึกษา ซึ่งสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชกำหนด เป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมี บทบาทในแง่ของการนิเทศก์ทั่วไปแก่นักศึกษา และเป็นตัวแทนของสถาบันในการประสานงานระหว่าง หน่วยฝึกกับสถาบัน อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยง ส่วนอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรงในการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ สำหรับ บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ทั้ง 2 ประเภทได้แก่ บทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการการประสานงานและ การวัดผลประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง แต่ละฝ่าย มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นบทบาทที่บุคลากรเหล่านั้นได้ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดและกำหนดสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

- ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- ด้านการขจัดอุปสรรคและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา
- ด้านการจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน
- ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน
- ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน

บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง จำแนกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

- ด้านการนิเทศทางวิชาการ
- ด้านการเป็นผู้ร่วมงานกับนักศึกษาและการประสานงาน
- ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน จำแนกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

- ด้านการนิเทศทางวิชาการ
- ด้านการประสานงาน
- ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา จำแนกเป็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง
ด้านการนิเทศทางวิชาการ
ด้านการประสานงาน
ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน
2. อาจารย์พี่เลี้ยง ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน
3. อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน
4. อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และระดับปริญญาตรี 2 ปี ที่กำลังเรียนชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปแล้ว ทั้งหมด 7 โปรแกรมวิชา จำนวน 250 คน ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ โดยศึกษาแนวคิดจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะทั้งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Opened form) โดยมีรายละเอียดแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และ โปรแกรมวิชาที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ตามการรับรู้ของนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดน้ำหนักไว้ 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด . 4 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมาก , 3 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับปานกลาง , 2 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/

คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับน้อยและ 1 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ซึ่งแบบสอบถามในตอนี่ 2 ได้แบ่งรายละเอียดดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ บทบาทด้านการจัดการเกี่ยวกับด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา การจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนและด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน

บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง ได้แก่ บทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการ การเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ได้แก่ บทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการ การประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำ ได้แก่ บทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการ การประสานงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือความต้องการเพิ่มเติมของนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเติมเวลาที่สถาบันจัดให้กับนักศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร เกี่ยวกับหลักสูตรวิทยาลัยครู กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อคำถาม
2. ดำเนินการสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดและรายละเอียดที่ได้กำหนดไว้ โดยเขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้น ในด้านความตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยผู้วิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบัน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพในแง่ความตรงเชิงเนื้อหา ความเป็นปรนัยและสำนวนภาษาที่ใช้ ผลปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในแง่ของความตรงเชิงเนื้อหา และได้มี

การเสนอแนะให้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในบางข้อและตัดข้อคำถามที่ซ้ำซ้อนออกไป เหลือข้อคำถามเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน 30 ข้อ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง 27 ข้อ บทบาทหน้าที่ของ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน 24 ข้อ และบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา 27 ข้อ ผู้วิจัย ปรับปรุง รวบรวมและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม คำชี้แจง วิธีการตอบคำถาม ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจ ความหมายของคำถามบางข้อและวิธีการตอบคำถามในแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการปรับปรุง ภาษาที่ใช้ในคำชี้แจงและข้อคำถามที่มีปัญหา

6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม คำชี้แจง วิธีการตอบคำถาม ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามว่าเหมาะสมหรือไม่ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจข้อคำถามและคำชี้แจงแต่ละตอน ชัดเจน โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 15-25 นาที

7 รวบรวมและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม - 5 กุมภาพันธ์ 2542 โดยดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือจากภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ไปยังอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอความร่วมมือนักศึกษาให้ช่วยตอบ แบบสอบถามและนำส่งผู้วิจัยที่ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช

2. สำหรับแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยติดต่ออาจารย์ผู้สอน โดยตรง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนโดยมีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ใช้สถิติภาคบรรยาย เพื่อบรรยายข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในลักษณะของตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด (Opened form) วิเคราะห์โดยเรียบเรียงเนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียงประกอบการบรรยาย
2. ใช้สถิติทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติ โดยใช้ t-test แบบสองกลุ่มเกี่ยวข้องกัน เป็นสถิติในการทดสอบ

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของคะแนน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งกำหนดน้ำหนักไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ได้ปฏิบัติจริง/คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัย นำเสนอในลักษณะของตารางประกอบการบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปเป็นความเรียง โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปแบบ ตามการรับรู้ของนักศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปแบบ

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา ที่มีต่อบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศก์และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาจำแนกตามเพศและโปรแกรมวิชา

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (n = 240)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	14.60
หญิง	205	85.40
โปรแกรมวิชา		
คณิตศาสตร์	65	27.10
คหกรรมศาสตร์	36	15.00
จิตวิทยาและการแนะแนว	31	12.90
การประถมศึกษา	31	12.90
สังคมศึกษา	30	12.50
วิทยาศาสตร์	26	10.80
ภาษาไทย	21	8.80
รวม	240	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปแล้ว ร้อยละ 85.40 เป็นเพศหญิง อีกร้อยละ 14.60 เป็นเพศชาย โปรแกรมวิชาที่มีนักศึกษามากที่สุดคือร้อยละ 27.10 เป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ รองลงมา ร้อยละ 15.00 โปรแกรมวิชาคหกรรมศาสตร์ ร้อยละ 12.90 เท่ากัน เป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว และโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา อีกร้อยละ 12.50 นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 10.80 นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ และน้อยที่สุด ร้อยละ 8.80 คือนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามการรับรู้ของนักศึกษา

ตารางที่ 5 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู							
1	ให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครู	3.92	0.81	มาก	4.23	0.78	มาก
2	ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบัน	3.53	0.86	มาก	4.25	0.75	มาก
3	ร่วมวางแผน ให้คำปรึกษาการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน	3.40	1.03	ปานกลาง	4.30	0.72	มาก
4	ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน	3.45	1.03	ปานกลาง	4.30	0.72	มาก
รวม		4.32	0.60	มาก	4.32	0.60	มาก

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก และนักศึกษารับรู้ว่ามีบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงโดยปฏิบัติในระดับมากคือ การให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครู และร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบัน ส่วนการร่วมวางแผนและให้คำปรึกษาการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษารับรู้ว่ามีผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง
และบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
	ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา						
1	แนะนำเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน	3.72	0.97	มาก	4.36	0.75	มาก
2	แนะนำให้รู้จักบุคลากรของโรงเรียน	3.66	1.08	มาก	4.29	0.75	มาก
3	ชี้แจงเกี่ยวกับภาระกิจและสภาพปัญหาของโรงเรียน	3.68	0.98	มาก	4.36	0.71	มาก
4	ชี้แจงระเบียบข้อบังคับ กติกาของโรงเรียนที่ต้องยึดถือปฏิบัติ	3.81	0.96	มาก	4.36	0.75	มาก
5	แนะนำสิ่งอำนวยความสะดวกบริการต่างๆของโรงเรียนและ สถานที่ทำงานของนักศึกษา	3.63	1.02	มาก	4.31	0.76	มาก
6	แนะนำให้รู้จักบุคคลสำคัญ สถานที่ ชนบทธรรมเนียมประเพณี ของท้องถิ่น	3.40	1.07	ปานกลาง	4.23	0.78	มาก
7	แนะนำหรือสนับสนุนนักศึกษาให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของท้องถิ่น	3.43	0.96	ปานกลาง	4.18	0.80	มาก
8	ดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา	3.46	1.01	ปานกลาง	4.26	0.74	มาก
9	มอบหมายงานในหน้าที่ที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ	3.83	0.94	มาก	4.32	0.76	มาก
10	ควบคุม ดูแลและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.53	0.95	มาก	4.30	0.76	มาก
11	ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.62	0.99	มาก	4.38	0.74	มาก
12	พิจารณา อนุมัติโครงการต่างๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น	3.71	1.01	มาก	4.39	0.74	มาก
13	นิเทศและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.68	0.96	มาก	4.43	0.69	มาก
14	ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา	3.83	0.95	มาก	4.45	0.68	มาก
	รวม	3.64	0.72	มาก	4.33	0.54	มาก

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่
ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษาในระดับมาก และนักศึกษารู้ว่าบทบาทที่ผู้บริหาร
โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นบทบาทเกี่ยวกับการแนะนำให้รู้จักบุคคล
สำคัญ สถานที่ ชนบทธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น การแนะนำหรือสนับสนุนนักศึกษาให้มีส่วนร่วม
ในกิจกรรมของท้องถิ่น และการดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติ
จริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 7 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
	ด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยง และการประสานงานในโรงเรียน						
1	เลือกสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน	3.71	0.86	มาก	4.38	0.73	มาก
2	เลือกสรรอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับนักศึกษา	3.57	1.01	มาก	4.28	0.77	มาก
3	ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง	3.48	0.98	ปานกลาง	4.43	0.71	มาก
4	ดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์ที่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบของสถาบัน	3.59	0.95	มาก	4.44	0.72	มาก
5	สนับสนุนให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยง เข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถาบัน	3.40	1.03	ปานกลาง	4.40	0.71	มาก
	รวม	3.55	0.76	มาก	4.39	0.58	มาก

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียนในระดับมาก และนักศึกษารับรู้บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ การเลือกสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน การเลือกสรรอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับนักศึกษาและดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์ที่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบของสถาบัน ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 8 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
1	ด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน						
1	ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.57	0.99	มาก	4.33	0.78	มาก
2	จัดประชุมสัมมนาระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน	3.18	1.11	ปานกลาง	4.18	0.89	มาก
3	จัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส	3.39	1.13	ปานกลาง	4.17	0.90	มาก
	รวม	3.38	0.89	ปานกลาง	4.23	0.73	มาก

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ ด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก และ นักศึกษารับรู้บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการจัดประชุมสัมมนาระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรในโรงเรียน และการจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
1	ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน						
1	อำนวยความสะดวกในการ ติดต่อประสานงานและการนิเทศ ของอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.64	1.00	มาก	4.35	0.80	มาก
2	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.38	0.96	ปานกลาง	4.36	0.76	มาก
3	ให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงาน ของนักศึกษา	3.49	0.88	ปานกลาง	4.37	0.70	มาก
4	ให้ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.40	0.95	ปานกลาง	4.34	0.73	มาก
	รวม	3.48	0.77	ปานกลาง	4.33	0.50	มาก

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบันทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก และนักศึกษารับรู้ว่ บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน การให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงานของนักศึกษาและให้ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษารับรู้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน รายด้านและภาพรวม จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
1	ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.32	0.60	มาก	4.32	0.60	มาก
2	ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา	3.64	0.72	มาก	4.33	0.54	มาก
3	ด้านการจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน	3.55	0.76	มาก	4.39	0.58	มาก
4	ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน	3.38	0.89	ปานกลาง	4.23	0.73	มาก
5	ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.48	0.77	ปานกลาง	4.35	0.62	มาก
รวม		3.46	0.62	ปานกลาง	4.33	0.50	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในทุกๆด้าน ในระดับมาก แต่บทบาทที่นักศึกษารับรู้ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก ได้แก่ บทบาทด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษาและด้านการจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน ส่วนด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนและด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกๆ ด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง

ด้านการนิเทศทางวิชาการ จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

จ	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการนิเทศทางวิชาการ							
1	จัดให้นักศึกษาสังเกตการสอนในลำดับแรกก่อนสอนจริง	3.77	0.99	มาก	4.35	0.81	มาก
2	ให้คำแนะนำนักศึกษาในการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน	3.78	0.91	มาก	4.41	0.70	มาก
3	ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู	3.78	0.88	มาก	4.34	0.75	มาก
4	ตรวจแผนการสอนและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงก่อนทำการสอน	3.84	0.95	มาก	4.43	0.72	มาก
5	ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและใช้อุปกรณ์การสอน	3.51	0.97	มาก	4.33	0.73	มาก
6	แนะนำให้นำนวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาในชุมชนมาใช้	3.31	1.09	ปานกลาง	4.24	0.75	มาก
7	สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษา สม่ำเสมอพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ	3.74	1.00	มาก	4.47	0.67	มาก
8	สาธิตการสอนและกระทำกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง	3.83	1.06	มาก	4.52	2.73	มากที่สุด
9	ให้ความช่วยเหลือในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน	3.38	1.06	ปานกลาง	4.58	3.61	มากที่สุด
10	แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพการเรียนของเด็ก	3.83	0.94	มาก	4.39	0.69	มาก
11	ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ	4.10	3.69	มาก	4.43	0.71	มาก
12	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนรู้ของเด็ก	3.75	0.87	มาก	4.48	0.67	มาก
13	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาเด็กรายกรณี	3.36	1.07	ปานกลาง	4.40	2.62	มาก
14	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอกและโครงการสาย	3.46	1.05	ปานกลาง	4.38	0.69	มาก
รวม		3.64	0.74	มาก	4.41	0.61	มาก

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ด้านการนิเทศทางวิชาการทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก ยกเว้นการสาธิตการสอนและกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง และการให้ความช่วยเหลือขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุด และนักศึกษารับรู้บทบาทที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงสวนใหญ่ปฏิบัติในระดับมาก ยกเว้นบทบาทเกี่ยวกับการแนะนำให้นักศึกษานำนวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชนมาใช้ การให้ความช่วยเหลือในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน

การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาเด็กชายกรณี และการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาวอกและโครงการสาย ซึ่งอาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 12 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและ บทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
	ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน						
1	แนะนำให้รู้จัก คู่แข่งกับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน	3.53	1.03	มาก	4.35	0.73	มาก
2	แนะนำการปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการและจรรยาบรรณครู	3.55	0.95	มาก	4.36	0.66	มาก
3	แนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพเช่น การแต่งกาย การวางตัว	3.58	1.11	มาก	4.27	0.85	มาก
4	ช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา	3.49	1.07	ปานกลาง	4.20	0.78	มาก
5	แนะนำนักศึกษาต่อนักเรียนในชั้น	3.73	1.06	มาก	4.32	0.73	มาก
6	ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.71	1.11	มาก	4.38	0.72	มาก
7	จัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับทางโรงเรียน	3.73	0.96	มาก	4.59	3.33	มากที่สุด
8	เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน	3.63	0.94	มาก	4.35	0.74	มาก
9	ร่วมกันวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์	3.34	1.01	ปานกลาง	4.31	0.75	มาก
10	ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา	3.34	1.04	ปานกลาง	4.25	0.79	มาก
	รวม	3.56	0.79	มาก	4.34	0.63	มาก

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงานทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก ยกเว้นการจัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุด สำหรับบทบาทที่นักศึกษารับรู้ว่าอาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับมากที่สุดคือ แนะนำให้รู้จัก คู่แข่งกับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน แนะนำการปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการและจรรยาบรรณครู แนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เช่น การแต่งกาย การวางตัว แนะนำนักศึกษาต่อนักเรียนในชั้น ให้ความ

อบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา จัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา การร่วมกันวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ และการปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา นักศึกษารับรู้ว่าอาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติหน้าที่จริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ทั้งบทบาทที่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 13 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง ด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ							
1	รายงานเกี่ยวกับนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์ทราบเพื่อการประเมินผล อย่างถูกต้อง	3.63	0.92	มาก	4.42	0.69	มาก
2	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความ เป็นจริง	3.96	0.94	มาก	4.57	0.62	มากที่สุด
3	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	4.01	0.95	มาก	4.55	0.64	มากที่สุด
รวม		3.87	0.81	มาก	4.51	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมากที่สุด คือ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความ เป็นจริง และวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ยกเว้น การรายงานเกี่ยวกับนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์ทราบเพื่อการประเมินผลอย่างถูกต้อง นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมาก และนักศึกษารับรู้ว่าบทบาทที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงทั้งรายชื่อและภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 14 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง
รายด้านและในภาพรวม จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
1	ด้านการนิเทศทางวิชาการ	3.64	0.74	มาก	4.41	0.61	มาก
2	ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน	3.56	0.79	มาก	4.34	0.63	มาก
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.87	0.81	มาก	4.51	0.55	มากที่สุด
	รวม	3.64	0.69	มาก	4.39	0.51	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นถึง บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงในระดับมาก และนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในทุกๆด้าน และในภาพรวมในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นบทบาทด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่นักศึกษาต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 15 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ด้านการนิเทศทางวิชาการจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการนิเทศทางวิชาการ							
1	นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.63	1.09	มาก	4.41	0.79	มาก
2	นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.71	1.07	มาก	4.48	0.71	มาก
3	ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอนเมื่อจำเป็น	3.74	1.04	มาก	4.40	0.75	มาก
4	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว	3.90	1.01	มาก	4.43	0.72	มาก
5	ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.74	1.03	มาก	4.44	0.72	มาก
6	ให้คำปรึกษาในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน	3.63	1.01	มาก	4.40	0.71	มาก
7	รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน	3.74	1.08	มาก	4.50	0.68	มากที่สุด
8	ตรวจตราการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.70	1.01	มาก	4.40	0.70	มาก
9	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศป้ายนิเทศการ	3.48	1.11	ปานกลาง	4.32	0.73	มาก
10	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	3.58	0.99	มาก	4.31	0.78	มาก
11	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการสาย	3.75	1.05	มาก	4.46	0.72	มาก
รวม		3.69	0.81	มาก	4.41	0.56	มาก

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้านการนิเทศทางวิชาการทั้งรายข้อและภาพรวมในระดับมาก ยกเว้นการรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากที่สุด และนักศึกษารับรู้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน เป็นที่ปรึกษา

และให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว ให้คำปรึกษาในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน ตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาเด็กชายกรณี และเป็นที่ยปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการสาย ยกเว้น เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดปายนิเทศ ปายนิเทศการซึ่งอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 16 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนด้านการประสานงาน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการประสานงาน							
1	ปฐมนิเทศนักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา	4.02	0.99	มาก	4.54	0.63	มากที่สุด
2	เป็นตัวแทนของสถาบันในการประสานงานกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.83	0.95	มาก	4.39	0.71	มาก
3	สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนและระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน	4.07	5.19	มาก	4.35	0.67	มาก
4	ปรึกษารื้อกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	3.39	1.00	ปานกลาง	4.31	0.74	มาก
5	ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำวิชาเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.40	1.01	ปานกลาง	4.33	0.70	มาก
6	ประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.42	0.96	ปานกลาง	4.32	0.70	มาก
7	จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน	3.50	1.07	มาก	4.33	0.74	มาก
8	วางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	3.43	1.05	ปานกลาง	4.33	0.75	มาก
9	ปรึกษารื้อกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเมื่องานต่างๆของนักศึกษามีปัญหา	3.71	1.07	มาก	4.40	0.69	มาก
10	ร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.56	1.03	มาก	4.35	0.71	มาก
รวม		3.61	0.89	มาก	4.36	0.52	มาก

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้านการประสานงานทั้งรายข้อและภาพรวมในระดับมาก ยกเว้น การปฐมนิเทศนักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากที่สุด และนักศึกษารับรู้ว่ามีบทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก ด้านการประสานงาน ได้แก่ ปฐมนิเทศนักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา เป็นตัวแทนของสถาบันในการประสานงานกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนและระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนบทบาทเกี่ยวกับ การปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา การประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา การประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา การวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 17 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
1	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง	3.77	1.07	มาก	4.47	0.70	มาก
2	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	3.81	0.96	มาก	4.43	0.70	มาก
3	สรุปผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพทันตามระยะเวลาที่กำหนด	3.85	1.03	มาก	4.49	0.65	มาก
	รวม	3.81	0.91	มาก	4.46	0.62	มาก

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วทั้งบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติ และบทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริง ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งรายชื่อและภาพรวมปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งได้แก่ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด และสรุปผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพทันตามระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 18 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนรายด้านและภาพรวม จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความหมาย	x	s.d	ความหมาย
1	ด้านการนิเทศทางวิชาการ	3.69	0.81	มาก	4.41	0.56	มาก
2	ด้านการประสานงาน	3.61	0.89	มาก	4.36	0.52	มาก
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.81	0.91	มาก	4.46	0.62	มาก
รวม		3.67	0.73	มาก	4.40	0.49	มาก

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนตามการรับรู้ของนักศึกษาโดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงทั้งรายด้านและภาพรวมในระดับมาก และนักศึกษาก็คาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในทุกๆด้าน และในภาพรวมในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 19 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา
ด้านการนิเทศทางวิชาการ จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการนิเทศทางวิชาการ							
1	นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.62	0.93	มาก	4.44	0.70	มาก
2	นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.58	1.04	มาก	4.33	0.82	มาก
3	ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน	3.72	0.94	มาก	4.40	0.74	มาก
4	ตรวจแผนการสอนอย่างละเอียดและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง	3.81	0.98	มาก	4.41	0.75	มาก
5	ให้คำปรึกษาด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.75	0.98	มาก	4.43	0.71	มาก
6	ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน	3.52	0.97	มาก	4.35	0.71	มาก
7	สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอน	3.64	0.98	มาก	4.43	0.68	มาก
8	ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู	3.52	0.92	มาก	4.34	0.71	มาก
9	เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำด้านความประพฤติและการปรับตัว	3.69	0.90	มาก	4.38	0.70	มาก
10	ให้ความอบอุ่นทางใจ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.60	1.07	มาก	4.34	0.79	มาก
11	แนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน	3.56	0.98	มาก	4.40	0.68	มาก
12	ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัล การลงโทษ	3.57	1.01	มาก	4.28	0.82	มาก
13	รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงการฝึกสอน	3.59	1.06	มาก	4.36	0.77	มาก
14	ตรวจตราการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.56	1.00	มาก	4.38	0.69	มาก
15	เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ	3.38	1.01	ปานกลาง	4.30	0.74	มาก
16	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาค้นคว้ารายกรณี	3.28	1.06	ปานกลาง	4.25	0.83	มาก
17	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก	3.63	1.01	มาก	4.35	0.82	มาก
รวม		3.59	0.73	มาก	4.30	0.55	มาก

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ด้านการนิเทศทางวิชาการทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก และนักศึกษารับรู้ว่าบทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนด ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน ตรวจแผนการสอนอย่างละเอียดและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ให้คำปรึกษา

ด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอน ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว ให้ความอบอุ่นทางใจ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา แนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัล การลงโทษ รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน ตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำในการจัดปายนิเทศ ปายนิทรรศการและการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาค้นคว้ากรณี อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในระดับมาก

ตารางที่ 20 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา
ด้านการประสานงาน จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
ด้านการประสานงาน							
1	ร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนส่งไปประจำที่โรงเรียน	3.62	1.04	มาก	4.36	0.75	มาก
2	จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน	3.70	2.28	มาก	4.33	0.76	มาก
3	ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนการทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.43	1.03	ปานกลาง	4.37	0.76	มาก
4	ประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.71	3.35	มาก	4.32	0.79	มาก
5	ร่วมปรึกษาหรือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนและแผนการสอน	3.48	0.99	ปานกลาง	4.33	0.77	มาก
6	ร่วมวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	3.55	0.91	มาก	4.27	0.81	มาก
7	ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน เมื่องานต่างๆของนักศึกษามีปัญหา	3.53	0.94	มาก	4.35	0.74	มาก
8	ร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.48	1.05	ปานกลาง	4.40	0.71	มาก
รวม		3.56	1.04	มาก	4.34	0.62	มาก

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ด้านการประสานงานทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก และนักศึกษารับรู้ว่ามีบทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงในระดับมากด้านการประสานงาน ได้แก่ ร่วมปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนส่งนักศึกษาไปที่ประจำที่โรงเรียน จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน ประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการกำหนดการสอนและแผนการสอน และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงในระดับมาก

ตารางที่ 21 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d.	ความหมาย	x	s.d.	ความหมาย
1	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง	4.03	2.22	มาก	4.47	0.68	มาก
2	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	3.88	0.94	มาก	4.49	0.66	มาก
รวม		3.95	1.36	มาก	4.48	0.61	มาก

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วทั้งบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติและบทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริง ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก ซึ่งได้แก่ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 22 ค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา
รายด้านและในภาพรวม จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทที่ปฏิบัติจริง			บทบาทที่คาดหวัง		
		x	s.d	ความ หมาย	x	s.d	ความ หมาย
1	ด้านการนิเทศทางวิชาการ	3.59	0.73	มาก	4.36	0.55	มาก
2	ด้านการประสานงาน	3.56	1.04	มาก	4.34	0.62	มาก
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.95	1.36	มาก	4.48	0.61	มาก
รวม		3.61	0.73	มาก	4.36	0.54	มาก

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาตามการรับรู้ของนักศึกษาโดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชามีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงทั้งรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาก็คาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในทุกๆด้าน และในภาพรวมในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 3 เป็นผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน
อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติ
ของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู						
1	ให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครู	3.92	0.81	4.23	0.78	9.47**
2	ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบัน	3.53	0.86	4.25	0.75	12.65**
3	ร่วมวางแผน ให้คำปรึกษาการดำเนินงานฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูแก่สถาบัน	3.40	1.03	4.30	0.72	13.72**
4	ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูแก่สถาบัน	3.45	1.03	4.30	0.72	13.29**
ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา						
5	แนะนำเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน	3.72	0.97	4.36	0.75	11.29**
6	แนะนำให้รู้จักบุคลากรของโรงเรียน	3.66	1.08	4.29	0.75	9.84**
7	ชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจและสภาพปัญหาของโรงเรียน	3.68	0.98	4.36	0.71	11.22**
8	ชี้แจงระเบียบข้อบังคับ กติกาของโรงเรียนที่ต้องยึดถือปฏิบัติ	3.81	0.96	4.36	0.75	9.19**
9	แนะนำสิ่งอำนวยความสะดวกบริการต่างๆของโรงเรียนและสถานที่ ทำงานของนักศึกษา	3.63	1.02	4.31	0.76	11.48**
10	แนะนำให้รู้จักบุคคลสำคัญ สถานที่ ชนบทธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น	3.40	1.07	4.23	0.78	13.18**
11	แนะนำหรือสนับสนุนนักศึกษาให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น	3.43	0.96	4.18	0.80	12.56**
12	ดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา	3.46	1.01	4.26	0.74	13.67**
13	มอบหมายงานในหน้าที่ที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ	3.83	0.94	4.32	0.76	8.25**
14	ควบคุม ดูแลและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.53	0.95	4.30	0.76	12.69**
15	ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.62	0.99	4.38	0.74	11.68**
16	พิจารณา อนุมัติโครงการต่างๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น	3.71	1.01	4.39	0.74	11.52**
17	นิเทศและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.68	0.96	4.43	0.69	12.08**
18	ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา	3.83	0.95	4.45	0.68	11.17**
ด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยง และการประสานงานในโรงเรียน						
19	เลือกสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน	3.71	0.86	4.38	0.73	11.79**
20	เลือกสรรอาจารย์ที่เลี้ยงให้กับนักศึกษา	3.57	1.01	4.28	0.77	12.43**
21	ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์ที่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง	3.48	0.98	4.43	0.71	16.60**

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
22	ดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์ที่เลี้ยงให้เบนไปตามระเบียบของสถาบัน	3.59	0.95	4.44	0.72	13.41**
23	สนับสนุนให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสถาบัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรในโรงเรียน	3.40	1.03	4.40	0.71	15.89**
24	ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.57	0.99	4.33	0.78	11.95**
25	จัดประชุมสัมมนา ระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรในโรงเรียน	3.18	1.11	4.18	0.89	14.89**
26	จัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.39	1.13	4.17	0.90	12.27**
27	อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.64	1.00	4.35	0.80	10.98**
28	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	3.38	0.96	4.36	0.76	16.55**
29	ให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงานของนักศึกษา	3.49	0.88	4.37	0.70	14.76**
30	ให้ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.40	0.95	4.34	0.73	16.04**

** p < .01

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปแบบ จำแนกรายด้าน

ที่	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
1	ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	17.28	2.40	17.28	2.40	-
2	ด้านการบูรณนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา	50.96	10.07	60.62	7.52	-16.43**
3	ด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน	17.75	3.78	21.93	2.89	18.91**
4	ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรในโรงเรียน	10.14	2.66	12.68	2.20	16.15**
5	ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน	13.91	3.07	17.41	2.50	18.73**

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในทุกๆ ด้าน แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเด็มรูป

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
ด้านการนิเทศทางวิชาการ						
1	จัดให้นักศึกษาสังเกตการสอนในสัปดาห์แรกก่อนสอนจริง	3.77	0.99	4.35	0.81	9.34**
2	ให้คำแนะนำนักศึกษาในการทำหนดการสอน/แผนการสอน	3.78	0.91	4.41	0.70	10.50**
3	ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู	3.78	0.88	4.34	0.75	10.10**
4	ตรวจแผนการสอนและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงก่อนทำการสอน	3.84	0.95	4.43	0.72	9.87**
5	ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและใช้อุปกรณ์การสอน	3.51	0.97	4.33	0.73	12.82**
6	แนะนำให้นำนวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาในชุมชนมาใช้	3.31	1.09	4.24	0.75	13.21**
7	สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษามาสมอพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ	3.74	1.00	4.47	0.67	12.01**
8	สาธิตการสอนทำกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง	3.83	1.06	4.52	2.73	6.31**
9	ให้ความช่วยเหลือในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน	3.38	1.06	4.58	3.61	5.02**
10	แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพการเรียนรู้ของเด็ก	3.83	0.94	4.39	0.69	9.32**
11	ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ	4.10	3.69	4.43	0.71	1.39
12	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนรู้ของเด็ก	3.75	0.87	4.48	0.67	13.08**
13	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาเด็กรายกรณี	3.36	1.07	4.40	2.62	5.90**
14	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก/โครงการสาย	3.46	1.05	4.38	0.69	13.71**
ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน						
15	แนะนำให้รู้จัก ค้นคว้ากับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน	3.53	1.03	4.35	0.73	12.25**
16	แนะนำการปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการและจรรยาบรรณครู	3.55	0.95	4.36	0.66	14.00**
17	แนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพเช่น การแต่งกาย การวางตัว	3.58	1.11	4.27	0.85	12.17**
18	ช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา	3.49	1.07	4.20	0.78	11.02**
19	แนะนำนักศึกษาต่อนักเรียนในชั้น	3.73	1.06	4.32	0.73	9.90**
20	ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.71	1.11	4.38	0.72	10.24**
21	จัดให้นักศึกษามีโอกาสร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆกับทางโรงเรียน	3.73	0.96	4.59	3.33	4.02**

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
ด้านการวัดผลและประเมินผล						
22	เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน	3.63	0.94	4.35	0.74	11.82**
23	ร่วมกันวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์	3.34	1.01	4.31	0.75	15.17**
24	ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา	3.34	1.04	4.25	0.79	13.36**
25	รายงานเกี่ยวกับนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์ทราบเพื่อ การประเมินผลอย่างถูกต้อง	3.63	0.92	4.42	0.69	13.16**
26	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง	3.96	0.94	4.57	0.62	11.07**
27	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	4.01	0.95	4.55	0.64	9.88**

** p < .01

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้บทบาทที่อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริง ยกเว้นบทบาทเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษที่พบว่า บทบาทที่อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงกับบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป จำแนกรายด้าน

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
1	ด้านการนิเทศทางวิชาการ	50.99	10.37	61.73	8.42	16.39**
2	ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน	35.63	7.86	43.38	6.25	15.85**
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	11.60	2.42	13.53	1.65	13.41**

** p < .01

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงทั้งด้านการนิเทศทางวิชาการ การเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงานและด้านการวัดผลและประเมินผล

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
ด้านการนิเทศทางวิชาการ						
1	นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.63	1.09	4.41	0.79	11.74**
2	นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.71	1.07	4.48	0.71	11.26**
3	ให้คำแนะนำในเรื่องการกำหนดการสอน/แผนการสอนเมื่อจำเป็น	3.74	1.04	4.40	0.75	10.68**
4	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว	3.90	1.01	4.43	0.72	9.25**
5	ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.74	1.03	4.44	0.72	10.46**
6	ให้คำปรึกษาในด้านกรณีการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน	3.63	1.01	4.40	0.71	12.27**
7	รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน	3.74	1.08	4.50	0.68	11.70**
8	ตรวจตราการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.70	1.01	4.40	0.70	11.19**
9	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ	3.48	1.11	4.32	0.73	12.38**
10	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	3.58	0.99	4.31	0.78	11.56**
11	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการสาย	3.75	1.05	4.46	0.72	10.60**
ด้านการประสานงาน						
12	ปฐมนิเทศนักเรียนและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา	4.02	0.99	4.54	0.63	9.22**
13	เป็นตัวแทนของสถาบันในการประสานงานกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.83	0.95	4.39	0.71	9.60**
14	สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนและระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน	4.07	5.19	4.35	0.67	0.83
15	ปรึกษารื้อกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	3.39	1.00	4.31	0.74	14.50**
16	ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำวิชาเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.40	1.01	4.33	0.70	14.02**
17	ประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงาน และการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.42	0.96	4.32	0.70	14.20**
18	จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน	3.50	1.07	4.33	0.74	12.56**
19	วางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศประจำวิชา	3.43	1.05	4.33	0.75	13.51**

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
20	ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเมืองงานต่างๆ ของนักศึกษาที่มีปัญหา	3.71	1.07	4.40	0.69	13.47**
21	ร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลัง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.56	1.03	4.35	0.71	11.22**
22	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง	3.77	1.07	4.47	0.70	10.12**
23	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	3.81	0.96	4.43	0.70	9.78**
24	สรุปผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่ง ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพทันตามระยะเวลาที่กำหนด	3.85	1.03	4.49	0.65	9.74**

** p < .01

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง ยกเว้นบทบาทเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนและระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียนที่พบว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงกับบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเติมรูปจำแนกรายด้าน

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
1	ด้านการนิเทศทางวิชาการ	40.60	8.91	48.55	6.15	15.11**
2	ด้านการประสานงาน	36.15	8.93	43.63	5.19	13.32**
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	11.43	2.72	13.38	1.86	11.25**

** p < .01

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาได้มีการรับรู้ว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงทั้งด้านกรณีศึกษาทางวิชาการ การประสานงานและด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเติมรูป

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
ด้านกรณีศึกษาทางวิชาการ						
1	นิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.62	0.93	4.44	0.70	12.87**
2	นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน	3.58	1.04	4.33	0.82	10.88**
3	ให้คำแนะนำในเรื่องการกำหนดการสอน/แผนการสอน	3.72	0.94	4.40	0.74	11.40**
4	ตรวจแผนการสอนอย่างละเอียดและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง	3.81	0.98	4.41	0.75	9.95**
5	ให้คำปรึกษาด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.75	0.98	4.43	0.71	11.27**
6	ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน	3.52	0.97	4.35	0.71	13.21**
7	สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอน	3.64	0.98	4.43	0.68	12.17**
8	ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู	3.52	0.92	4.34	0.71	12.93**
9	เป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำด้านความประพฤติและการปรับตัว	3.69	0.90	4.38	0.70	11.37**
10	ให้ความอบอุ่นทางใจ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา	3.60	1.07	4.34	0.79	11.49**
11	แนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน	3.56	0.98	4.40	0.68	13.54**
12	ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัล การลงโทษ	3.57	1.01	4.28	0.82	11.72**
13	รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงการฝึกสอน	3.59	1.06	4.36	0.77	12.85**
14	ตรวจตราการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.56	1.00	4.38	0.69	13.40**
15	เป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำในการจัดปายนิเทศ ปายนิทรรศการ	3.38	1.01	4.30	0.74	15.09**
16	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาดูงาน	3.28	1.06	4.25	0.83	14.28**
17	เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก	3.63	1.01	4.35	0.82	11.58**
ด้านการประสานงาน						
18	ร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนส่งไปประจำที่โรงเรียน	3.62	1.04	4.36	0.75	12.32**
19	จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน	3.70	2.28	4.33	0.76	4.21**

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
20	ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.43	1.03	4.37	0.76	14.83**
21	ประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา	3.71	3.35	4.32	0.79	2.82**
22	ร่วมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอน และแผนการสอน	3.48	0.99	4.33	0.77	13.21**
23	ร่วมวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	3.55	0.91	4.27	0.81	12.36**
24	ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา	3.53	0.94	4.35	0.74	14.09**
25	ร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลัง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.48	1.05	4.40	0.71	14.56**
26	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง	4.03	2.22	4.47	0.68	3.19**
27	วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	3.88	0.94	4.49	0.66	10.62**

** p < .01

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเด็กรูป จำแนกรายด้าน

ที่	บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
1	ด้านกรนิเทศทางวิชาการ	61.02	12.49	74.15	9.43	17.17**
2	ด้านการประสานงาน	28.48	8.35	34.73	4.96	12.10**
3	ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	7.90	2.73	8.95	1.23	6.39**

** P < .01

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำ วิชาปฏิบัติจริงทั้งด้านการนิเทศทางวิชาการ การประสานงานและด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท สูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริง

ตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยรวมของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ ปฏิบัติ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ ประจำวิชาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเตรียมรูป

ที่	ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	บทบาทจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
		x	s.d	x	s.d	
1	ผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	107.06	19.13	129.92	15.15	20.83**
2	อาจารย์พี่เลี้ยง	98.22	18.72	118.64	13.70	17.80**
3	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	88.18	17.40	105.57	11.78	16.41**
4	อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	97.39	19.65	117.83	14.61	17.56**

** P < .01

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษามีการรับรู้ว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงแตกต่างจากบทบาทที่ นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่าเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษา คาดหวังให้ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศก์ดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่บุคลากรดังกล่าวได้ ปฏิบัติจริง

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา ที่มีต่อบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการ นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นที่ ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาได้ดี ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี สิ่งที่นักศึกษาต้องการ เพิ่มเติมคือ อยากให้โรงเรียนจัดให้นักศึกษาหรือมอบหมายให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ทาง โรงเรียนจัดให้มากที่สุดในทุกกิจกรรมรวมถึงกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาส่วนใหญ่ประทับใจอาจารย์พี่เลี้ยงและมองการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงในแง่ดี เนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี และคิดว่าอาจารย์พี่เลี้ยงคือผู้ที่มีความสำคัญมากต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่คอยให้คำแนะนำชี้แนะเรื่องต่างๆ ตลอดเวลาที่นักศึกษามีปัญหา แต่สิ่งที่นักศึกษาต้องการเพิ่มเติมมากคือ การช่วยตรวจและชี้แนะในเรื่องแผนการสอนอย่างละเอียด เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าอาจารย์พี่เลี้ยงไม่ค่อยได้ตรวจแผนการสอนละเอียดเท่าที่ควรและไม่ได้ให้คำแนะนำเท่าที่ควร บางครั้งไม่ได้อ่านแผนการสอนแต่อนุญาตให้นักศึกษาใช้สอนได้ นอกจากนี้ในระหว่างที่ทำการสอนส่วนใหญ่อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ค่อยได้สังเกตการสอน นักศึกษาจึงต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงควรสังเกตการสอนของนักศึกษาและให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง ไม่ควรปล่อยให้นักศึกษาทำการสอนตามลำพัง นอกจากนี้นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์พี่เลี้ยงไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเท่าที่ควร สถาบันควรมีการจัดประชุมสัมมนาอาจารย์พี่เลี้ยงบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับสถาบัน

ในส่วนของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ส่วนใหญ่นักศึกษาคิดว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่โดยภาพรวมดี แต่สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะ ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

ที่	ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	ความถี่ (f)
1.	อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศไม่ตรงตามที่ปฏิทินกำหนด	44
2.	อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศให้บ่อยครั้งมากกว่าที่สถาบันกำหนด	15
3.	อาจารย์นิเทศก์ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมิน/การประเมินมีความเป็นอัตนัย	14
4.	อาจารย์นิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลาไปนิเทศ/ไปไม่ครบตามจำนวนครั้งที่สถาบันกำหนด	13
5.	อาจารย์นิเทศก์มีเวลาในการนิเทศนักศึกษาในแต่ละครั้งน้อยเกินไป	13
6.	อาจารย์นิเทศก์ควรสนใจ/ติดตามผลการทำงานของนักศึกษาให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่	11

จากตารางที่ 32 จะเห็นได้ว่า สิ่งที่นักศึกษาเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนคือ อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศไม่ตรงตามที่ปฏิทินกำหนด ซึ่งนักศึกษามองว่าทำให้มีความยุ่งยากต่อการประสานงาน ในบางครั้งนักศึกษาต้องการขอคำปรึกษาแต่ไม่ได้รับการตอบสนองทัน่วงที นักศึกษาจึงเสนอแนะว่าอาจารย์ควรแจ้งให้ทราบล่วงหน้าหากมีการเปลี่ยนแปลงปฏิทินการนิเทศ อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศให้บ่อยครั้งมากกว่าที่สถาบันกำหนด อาจารย์นิเทศก์ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินผล/

การประเมินมีความเป็นอัตนัย ซึ่งในประเด็นนี้นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ไม่ได้ใกล้ชิดกับนักศึกษา มาหาพอที่จะประเมินนักศึกษาในแต่ละด้านได้ เพราะอาจารย์มีเวลานิเทศก์ในแต่ละครั้งน้อยมาก อาจารย์จึงมักใช้ความรู้สึกส่วนตัวที่มองเห็นเพียงผิวเผินเป็นข้อมูลในการประเมิน และอาจารย์บางคนมักให้นักศึกษาคณะใดคนหนึ่งเป็นผู้ประเมินผลนักศึกษาตนเอง นอกจากนี้ในด้านการสอนของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนไม่ได้สังเกตการสอน ดังนั้นข้อมูลประกอบการประเมินในส่วนนี้จึงไม่มีความเที่ยงตรง นอกจากนี้นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลาไปนิเทศก์/ไปไม่ครบตามจำนวนครั้งที่สถาบันกำหนด อาจารย์นิเทศก์มีเวลาในการนิเทศก์นักศึกษาในแต่ละครั้งน้อยเกินไป อาจารย์นิเทศก์ควรสนใจ/ติดตามผลการทำงานของนักศึกษาให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งอาจารย์เพียงแต่ดูผิวเผินและไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำมากนัก นักศึกษาจึงไม่ทราบว่าจะงานที่ทำถูกต้องหรือไม่ หากการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ไม่ละเอียดมากพอ อาจส่งผลต่อการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาด้วย

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่านักศึกษา มีความใกล้ชิดกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชามากกว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา มีบทบาทมากในการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

ที่	ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา	ความถี่ (f)
1.	อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศไม่ตรงตามที่ปฏิบัติที่กำหนด	20
2.	อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศก์ให้ครบตามจำนวนครั้งที่สถาบันกำหนด	17
3.	อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศก์ให้บ่อยครั้งกว่าที่สถาบันกำหนด	15
4.	อาจารย์นิเทศก์ควรตรวจและให้คำแนะนำในเรื่องแผนการสอนให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่	13
5.	อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินด้วยตนเองไม่ใช่ให้นักศึกษาคณะใดคนหนึ่งเป็นผู้ประเมิน	12
6.	การประเมินด้านการสอนควรเป็นบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชามากกว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน	11
7.	อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินให้เสร็จเป็นครั้งๆไป ไม่ใช่ประเมินรวมครั้งสุดท้ายครั้งเดียว	9
8.	อาจารย์นิเทศก์ควรมีความยุติธรรมในการประเมิน	7
9.	อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินให้เสร็จตามกำหนดเวลา	6
10.	อาจารย์นิเทศก์ควรใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ในการนิเทศก์	5
11.	อาจารย์นิเทศก์ควรให้เกียรตินักศึกษา/ไม่ตำหนิรุนแรงระหว่างการสอน/ต่อหน้านักเรียน	5

จากตารางที่ 33 จะเห็นได้ว่าสิ่งที่นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชามากที่สุดคือ อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศไม่ตรงตามที่ปฏิทินกำหนด รองลงมา อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศให้ครบตามจำนวนครั้งที่สถาบันกำหนด อาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศให้บ่อยครั้งกว่าที่สถาบันกำหนด อาจารย์นิเทศก์ควรตรวจและให้คำแนะนำในเรื่องแผนการสอนให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ ในประเด็นนี้นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์สอนใหญ่ตรวจแผนการสอนไม่ละเอียดและไม่ได้รับคำแนะนำเท่าที่ควร นักศึกษาไม่มั่นใจว่าในการสอนแต่ละครั้งดีหรือเหมาะสมหรือไม่ อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินด้วยตนเองไม่ควรให้นักศึกษาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ประเมิน การประเมินด้านการสอนควรเป็นบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา มากกว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินให้เสร็จเป็นครั้งๆไป ไม่ควรประเมินรวมครั้งสุดท้ายครั้งเดียว อาจารย์นิเทศก์ควรมีความยุติธรรมในการประเมิน อาจารย์นิเทศก์ควรประเมินให้เสร็จตามกำหนดเวลา อาจารย์นิเทศก์ควรใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ในการนิเทศและอาจารย์นิเทศก์ควรให้เกียรตินักศึกษา/ไม่ตำหนิรุนแรงระหว่างการสอนหรือต่อหน้านักเรียน ซึ่งนักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ใช้อารมณ์มากกว่าที่จะให้คำแนะนำที่เหมาะสม

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการจัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา

การจัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันควรจัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบทั้ง 3 ขั้นตอนหรือไม่		
ควรจัดให้ครบทั้ง 3 ขั้นตอน	194	80.80
ควรตัดบางขั้นตอนทิ้งไป	46	19.20
ขั้นตอนที่ควรตัด		
แบบที่ 1 ชั้นศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วม	10	21.74
แบบที่ 2 ชั้นการทดลองสอน	13	28.26
แบบที่ 3 ชั้นศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วมและชั้นการทดลองสอน	3	6.52
แบบที่ 4 ควรรวมชั้นการศึกษาสังเกต มีส่วนร่วมและชั้นการทดลองสอนไว้ด้วยกัน	20	43.48

จากตารางที่ 34 จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.80 มีความคิดเห็นว่าสถาบันควรจัดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาให้ครบทั้ง 3 ขั้นตอน เพราะทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการฝึกประสบการณ์จากสถานการณ์จริงๆมาก และมีนักศึกษาบางส่วนคือ ร้อยละ 19.20 ที่คิดว่าควรตัดขั้นตอนบางขั้นตอนออกไป โดยกลุ่มที่เสนอแนะดังกล่าว ร้อยละ 43.48 เสนอแนะว่า ควรรวมขั้นตอน

การศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วมและขึ้นการทดลองสอนไว้ด้วยกันโดยใช้ระยะเวลา 1 เดือน ร้อยละ 28.26 มีความคิดเห็นว่าการตัดสินใจขึ้นการทดลองสอนออกไป เพราะขั้นตอนนี้ไม่ได้รับประสบการณ์เท่าที่ควร ช่วงระยะเวลาที่ฝึกน้อยเกินไป ทำให้ทางโรงเรียนยุ่งยากและมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนนักเรียน โดยนักศึกษาเสนอแนะว่า ในขั้นตอนนี้ควรฝึกในสถาบันจะทำให้ได้ประสบการณ์มากกว่า โดยสอนนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์มีเวลาให้ข้อเสนอแนะเต็มที่ทุกครั้ง โดยเฉพาะความแม่นยำในเนื้อหานักศึกษาได้ฝึกให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น ซึ่งในส่วนนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมากเป็นพิเศษที่เห็นว่าควรฝึกในสถาบันจะดีกว่า นอกจากนี้ ร้อยละ 21.74 ที่เห็นว่าควรตัดสินใจขึ้นการศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วมออกไป เพราะเสียเวลาในการเรียนในเทอมอื่นๆ มาก เมื่อเทียบกับประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายใช้เวลาเพียง 2 สัปดาห์ก็เพียงพอ ดังนั้น นักศึกษาจึงมีเวลาเหลือมากจนทำให้บ่อยครั้งต้องทำการสอนแทนอาจารย์ที่เลี้ยง ซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในขั้นนี้ มีเพียงร้อยละ 6.52 ที่มีความคิดว่าการตัดสินใจขึ้นการศึกษาสังเกต มีส่วนร่วมและการทดลองสอนออกไป เพราะมองว่าการฝึกในขั้นตอนดังกล่าวมีความยุ่งยากและไม่ได้รับประสบการณ์เท่าที่ควรเหมือนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา เพื่อหาคำตอบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูป อันได้แก่ ผู้บริหารหน่วยฝึก อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในระดับใด มากน้อยแค่ไหน และนักศึกษาคาดหวังหรือต้องการให้บุคลากรดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในระดับใดหรือมากน้อยแค่ไหน รวมทั้งมุ่งเปรียบเทียบระหว่าง การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังหรือต้องการให้ปฏิบัติของบุคลากรดังกล่าวว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และระดับปริญญาตรี 2 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 และผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นเต็มรูปแล้ว ทั้งหมด 7 โปรแกรมวิชา จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะทั้งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Opened form) ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา และข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือความต้องการเพิ่มเติมของนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรดังกล่าวรวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาที่สถาบันจัดให้กับนักศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม - 5 กุมภาพันธ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้สถิติ t-test แบบสองกลุ่มเกี่ยวข้องกัน เป็นสถิติในการทดสอบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติ ผลการวิเคราะห์นำเสนอในลักษณะของตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด (Opened form) วิเคราะห์โดยเรียงเนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่และแจกแจงความถี่ นำเสนอในลักษณะความเรียง ผลการวิจัยสรุปสาระได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2541 ของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูปแล้ว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โปรแกรมวิชาที่มีนักศึกษามากที่สุด คือ โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ รองลงมา โปรแกรมวิชาคหกรรมศาสตร์ โปรแกรมวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมวิชาภาษาไทย

2. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นเต็มรูป ตามการรับรู้ของนักศึกษา

2.1 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาททั้งรายชื่อและภาพรวมในระดับมาก ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่จริงตามบทบาทในระดับมาก ได้แก่ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา และด้านการจัดอาจารย์ที่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน ส่วนด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน และด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง ซึ่งพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมากคือ การให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครูและร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบัน ส่วนการร่วมวางแผนและให้คำปรึกษาการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษารับรู้ว่าผู้บริหารปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง

ด้านการปฐมนิเทศและการจัดการเกี่ยวกับนักศึกษา นักศึกษารับรู้ว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก ได้แก่บทบาทเกี่ยวกับการแนะนำเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน และชุมชน แนะนำให้รู้จักบุคลากรของโรงเรียน ชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจและสภาพปัญหาของโรงเรียน แนะนำสิ่งอำนวยความสะดวก บริการต่างๆ ของโรงเรียนและสถานที่ทำงานของนักศึกษา มอบหมายงานในหน้าที่ที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ ควบคุม ดูแล แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตนของนักศึกษา ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พิจารณานอมนุมัติโครงการต่างๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น นิเทศติดตามผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริง

ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแนะนำให้รู้จักบุคคลสำคัญ สถานที่ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น การสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น และดูแล จัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา

ด้านการจัดอาจารย์พี่เลี้ยงและการประสานงานในโรงเรียน บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมากคือ การเลือกสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน การเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงให้กับนักศึกษา และดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบของสถาบัน ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง

ด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน นักศึกษารับรู้ว่าเป็นบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การจัดประชุมสัมมนาระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน และการจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส

ด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับมากคือ อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน และบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน การให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงานของนักศึกษา และให้ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงตามการรับรู้ของนักศึกษาในภาพรวมพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์พี่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ บทบาทด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนบทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการและการเป็นผู้ร่วมงานและประสานงาน ความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์พี่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทางวิชาการ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ บทบาทเกี่ยวกับการสาธิตการสอนหรือกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง และการให้ความช่วยเหลือขณะที่นักศึกษา กำลังทำการสอน ในขณะที่นักศึกษารับรู้ว่าอาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงในระดับมากและปานกลางตามลำดับ และบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ บทบาทเกี่ยวกับการแนะนำให้ศึกษานำนำวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชนมาใช้ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้าน

การศึกษาเด็กรายกรณี และเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอกและโครงการสาย นอกจากนั้น บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับบทบาทที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้นักศึกษาสังเกตการสอนในสัปดาห์แรกก่อนสอนจริง ให้คำแนะนำนักศึกษาในการทำ กำหนดการสอน/แผนการสอน ให้ความรู้และนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู ตรวจสอบแผนการสอนและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงก่อนทำการสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้ อุปกรณ์การสอน สังเกตการสอน การทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาสม่ำเสมอพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพการเรียนของเด็กและให้คำแนะนำด้านกรปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ

ด้านการเป็นผู้ร่วมงานและการประสานงาน บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดแต่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ การจัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดแต่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การช่วยจัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา ร่วมกันวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ และการปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา นอกจากนั้นบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากได้แก่ บทบาทเกี่ยวกับ การแนะนำให้รู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน แนะนำการปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการและจรรยาบรรณครู แนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เช่น การแต่งกาย การวางตัว แนะนำนักศึกษาต่อนักเรียนในชั้น ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษาและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน

ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดแต่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความ เป็นจริง และวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ส่วนบทบาทเกี่ยวกับการรายงานเกี่ยวกับนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์ทราบเพื่อการประเมินผลอย่างถูกต้อง ความคาดหวังของนักศึกษาที่จะให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติกับที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

2.3 บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทางวิชาการ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ

การรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอนและบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ นอกจากนั้น บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติ กับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทเกี่ยวกับ การนิเทศการสอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทิน นิเทศการสอนครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว ให้ความอบอุ่นทางใจรวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา ให้ความปรึกษาในด้านกาณ์การดำเนินกาณ์การจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ตรวจตราการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาเด็กชายกรณี และเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการสาย

ด้านการประสานงาน บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ การปฐมนิเทศ นักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ ปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาและอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษาและวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา นอกจากนั้นบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเป็นตัวแทนของสถาบันในการประสานงานกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนและระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเมื่อนานต่าง ๆ ของนักศึกษามีปัญหา และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามระยะเวลาที่กำหนด และสรุปผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพทันตามระยะเวลาที่กำหนด

2.4 บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับที่

อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทางวิชาการ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การเป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำในการจัดปายนิเทศ ป้ายนิทรรศการและการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาค้นคว้ารายกรณี นอกจากนี้บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากได้แก่ นิเทศการสอนตามระยะเวลาและครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน ตรวจสอบการสอนอย่างละเอียดและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ให้คำปรึกษาด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอน ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว ให้ความอบอุ่นทางใจ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา แนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัล การลงโทษ รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน ตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก

ด้านการประสานงาน บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมปรึกษารื้อหรือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนและแผนการสอน และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นอกจากนี้ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากได้แก่ ร่วมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนส่งนักศึกษาไปที่ประจำที่โรงเรียน จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหาระหว่างการฝึกสอน ประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา

ด้านการวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามระยะเวลาที่กำหนด

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นต้นมรรคา

3.1 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง

3.2 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงแตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริง แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บทบาทเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงกับที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3.3 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงแตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บทบาทเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียน และระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงกับที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3.4 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นต้นมรรคา ตามการรับรู้ของนักศึกษา โดยมุ่งหาคำตอบว่า บุคลากรดังกล่าวมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทมากน้อยเพียงใด และนักศึกษาคาดหวังให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทมากน้อยเพียงใด รวมทั้งเป็นการเปรียบเทียบ

ระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติหน้าที่จริงตามบทบาทที่กำหนดในระดับมาก และนักศึกษาคาดหวังให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียงบางบทบาทที่นักศึกษา คาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมากที่สุดและระดับมาก แต่บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติจริงในระดับมากและปานกลางตามลำดับ นอกจากนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงแตกต่างกัน ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ในทุกๆ บทบาทในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่จริงในระดับมาก ได้แก่ การให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครูและร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับสถาบัน การแนะนำเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน แนะนำให้รู้จักบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับภารกิจและสภาพปัญหาของโรงเรียน แนะนำสิ่งอำนวยความสะดวก บริการต่างๆ ของโรงเรียนและสถานที่ทำงานของนักศึกษา มอบหมายงานในหน้าที่ที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ ควบคุม ดูแล แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตนของนักศึกษา ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พิจารณาอนุมัติโครงการต่างๆ ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น นิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา การเลือกสรรบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน การเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงให้กับนักศึกษา และดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบของสถาบัน การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อำนาจความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความคาดหวังของนักศึกษากับการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ ตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับเดียวกันคือระดับมาก ซึ่งบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินงานตามโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู โดยในปีการศึกษา 2540 ได้จัดประชุมสัมมนาแก่ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการผลิตครู เพื่อให้มีความเข้าใจถึงระบบงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (รายงานการดำเนินงานโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครูประจำปีงบประมาณ 2540 คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช : เอกสารอัดสำเนา) จึงเป็นไปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจถึงบทบาทของหน่วยงานเครือข่ายในการผลิตครูมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน และด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน รวมทั้งมีอีกหลายบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง ได้แก่ การร่วม

วางแผนให้คำปรึกษาการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่สถาบัน การแนะนำให้นักศึกษารู้จักบุคคลสำคัญ สถานที่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น การสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น และดูแล จัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา การให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้เกี่ยวข้อง การสนับสนุนให้ผู้ประสานงานของโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสถาบัน การจัดประชุมสัมมนา ระหว่างนักศึกษา กับบุคลากรในโรงเรียน การจัดให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ในบางโอกาส การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์นิเทศก์และสถาบัน การให้ข้อมูลแก่สถาบันในการปฏิบัติตนและการดำเนินงานของนักศึกษา และให้ข้อเสนอแนะสถาบันเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะเห็นได้ว่าบทบาทดังกล่าว ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในแง่การจัดการร่วมกับสถาบัน ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า ระหว่างหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถาบันผลิตครู ควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการผลิตครูให้มากกว่านี้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถาบันโดยตรงที่ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดี และชี้แจงทำความเข้าใจต่อหน่วยงานเครือข่ายวิชาชีพครูให้มาก เพื่อพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชนและสถาบัน (กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ : 87) โดยการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารทุกระดับ เพื่อร่วมกันวางแผนกำหนดแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน (กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ : 88) อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาต่อไป ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของการผลิตครู เนื่องจากผู้บริหารคือผู้ที่คอยให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ดำเนินไปด้วยดี

2. บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติกับบทบาทที่ อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งบทบาทด้านการวัดผลและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์พี่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุด ส่วนบทบาทด้านการนิเทศทางวิชาการ และการเป็นผู้ร่วมงานและประสานงาน ความคาดหวังของนักศึกษากับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์พี่เลี้ยงอยู่ในระดับเดียวกันคือระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินงานตามโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 จนถึงปัจจุบัน ได้จัดประชุมสัมมนาแก่ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการผลิตครู เพื่อให้มีความเข้าใจถึงระบบงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งมีโครงการการพัฒนาอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงเรียนเครือข่าย (รายงานการดำเนินงานโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครูประจำปีงบประมาณ 2540 คณะครุศาสตร์ สถาบัน

ราชภัฏนครศรีธรรมราช : เอกสารอัดสำเนา) อาจารย์ที่เลี้ยงจึงตระหนักถึงความสำคัญและเข้าใจถึงบทบาทของการเป็นครูที่เลี้ยงให้กับนักศึกษาดีขึ้น และตนเองได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อนำไปพัฒนางานในอาชีพของตนเองมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามมีบางบทบาทที่ระดับความคาดหวังของนักศึกษากับที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงแตกต่างกัน ซึ่งพิจารณาในแต่ละบทบาท ดังนี้

บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดแต่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การให้ความช่วยเหลือขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน โดยนักศึกษาได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ระหว่างที่ทำการสอนอาจารย์ที่เลี้ยงควรสังเกตการสอนของนักศึกษา และให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเร็จ ประเสริฐสุข (2528) สำเนียง ัญญากร (2526) และ จาริรัตน์ ปรงแก้ว (2529) ที่ว่า อาจารย์ที่เลี้ยงไม่มีเวลาแนะนำการสอนให้แก่ นักศึกษา มักปล่อยให้นักศึกษาทำการสอนแทนและไม่ดูแลนักศึกษาเท่าที่ควร เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Reese (1976 : 5213A-5214A) พบว่า นักศึกษามีความรู้สึกว่าอาจารย์ที่เลี้ยงไม่สนใจแนะนำ นักศึกษาฝึกสอนให้เข้าใจสิ่งต่างๆที่นักศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับระหว่างฝึกสอน ไม่มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้นักศึกษา ไม่ปฐมนิเทศให้นักศึกษารู้จักโรงเรียนและชุมชน และควรชี้แจงให้นักศึกษา เข้าใจถึงข้อบกพร่องในการสอนของตน นอกจากนี้ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่เลี้ยงไม่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเท่าที่ควร ดังที่จาริรัตน์ ปรงแก้ว (2529) และ สำเร็จ ประเสริฐสุข (2528) พบว่าอาจารย์ที่เลี้ยงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู และไม่เห็นความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนั้นสถาบันควรมีการจัดประชุม สัมมนาอาจารย์ที่เลี้ยงบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง โรงเรียนกับสถาบัน

บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมากที่สุดแต่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ การสาธิตการสอนหรือกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักศึกษาดูเป็นแบบอย่าง การจัดให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน วัดผลและประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง และวัดผลและประเมินผลการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด และบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ บทบาทเกี่ยวกับการ จัดหาที่ทำงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา ร่วมกันวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ การปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์เมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา การแนะนำให้นักศึกษานำ นวัตกรรมการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชนมาใช้ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาดังกรณีย์ และการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอกและโครงการสาย ในส่วนนี้ อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวัง สาเหตุอาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่เลี้ยงขาดความรู้ หรือประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว ดังผลการวิจัยของจินตนา สุนทรวิภาส (2522) พบว่า อาจารย์นิเทศก์ ฝ่ายโรงเรียนมีประสบการณ์ในการนิเทศก์น้อย มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ไม่เพียงพอ จึงมีปัญหา

ในการให้คำแนะนำนักศึกษาเช่นเดียวกับงานวิจัยของ นาดยา ภัทรแสงไทย (2518) พิศวง ธรรมพันท (2519) โกเมน ชีรนครษฐ์ (2521) และวัฒนา ชัยพงษ์ (2521) ที่พบว่า อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนมีประสบการณ์ในการนิเทศก์น้อย ไม่มีเวลาพอในการให้คำแนะนำนักศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและขาดการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัย ซึ่งในส่วนนี้ Calvert, (1970 . 5243A-5244A) (อ้างถึงใน ปราณี อมรรัตนศักดิ์, 2539) กล่าวว่า สมควรที่จะได้มีการปฐมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยงในเรื่องการฝึกสอน เพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน การคัดเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงควรคัดเลือกบุคคลที่มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการสอนและการนิเทศมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู มีแนวทางการดำเนินงานตามเกี่ยวกับการพัฒนางานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชนและสถาบัน โดยให้นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ครูอาวุโส ครูแม่แบบร่วมมือกันในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งสถาบันราชภัฏทุกแห่งมีระบบครูพี่เลี้ยง ครูอาวุโส ครูต้นแบบหรือครูดีเด่นเพื่อเป็นครูพี่เลี้ยงให้แก่นักศึกษา (กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ : 87)

3. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงทั้งรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทปรากฏว่า ส่วนใหญ่บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติและที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเป็นอย่างดีว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน จะทำการนิเทศก์ในเรื่องทั่วๆ ไปที่นักศึกษามีปัญหา จึงเป็นไปได้ว่านักศึกษาจึงไม่ได้คาดหวังมากนัก

อย่างไรก็ตาม มีบางบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากที่สุด แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก คือ การรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน การปฐมนิเทศนักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา และบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศการ ปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงาน การปฏิบัติตนของนักศึกษา และวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา สำหรับในบทบาทดังกล่าวที่นักศึกษาคาดหวังสูงกว่าที่อาจารย์ได้ปฏิบัติจริง สาเหตุอาจเนื่องจากส่วนหนึ่งอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเห็นว่า ในเรื่องของกรรับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน การเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการจัดป้ายนิเทศ นักศึกษามีความใกล้ชิด

กับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา และนักศึกษาอยู่ในความดูแลของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาอยู่แล้วจึงอาจไม่ได้แนะนำมากนัก ในส่วนของการประชุมนิเทศน์นักศึกษาและส่งตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียนตามกำหนดเวลา อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนไม่ได้มีบทบาทมากนัก เนื่องจากเป็นหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ที่ต้องดำเนินการดังกล่าวตามกำหนดเวลา ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่จริงของบุคคลดังกล่าวต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวังสำหรับบทบาทในด้านการปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา การประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงาน และการปฏิบัติตนของนักศึกษา และวางแผนงานต่างๆกับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ส่วนนี้ต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวัง สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องจาก อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนไม่มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของนาตยา ภัทรแสงไทย (2518) และนพพร พานิชสุข (2525) ที่พบว่า อาจารย์นิเทศก์มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำนักศึกษาอย่างเพียงพอ ทำการนิเทศก์ไม่สม่ำเสมอ และที่สำคัญบางครั้งเกิดการขัดแย้งระหว่างอาจารย์นิเทศก์อีกด้วย เช่นเดียวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่ว่า อาจารย์มีเวลาในการนิเทศก์ในแต่ละครั้งน้อยมาก และจำนวนครั้งที่นิเทศก์น้อยมาก บางครั้งนักศึกษาต้องการคำปรึกษาจากอาจารย์นิเทศก์แต่ไม่ได้รับการสนองตอบทันที่ จึงทำให้ห่อหุ้มทำนองเดียวกันกับบทสรุปของปราณี อมรรัตนศักดิ์ (2539) ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยว่า ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์โดยเฉพาะอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน คือ อาจารย์นิเทศก์น้อยเกินไปแต่มีนักศึกษาที่ต้องดูแลมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง ยังผลให้นักศึกษาไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพได้ ในกรณีที่มีปัญหาที่ไม่สามารถขอพบอาจารย์นิเทศก์ได้อย่างสะดวกหรือขอคำแนะนำได้ทันที่ อันส่งผลให้ห่อหุ้มเมื่อหน่วยต่อการฝึกสอน นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์นิเทศก์มีชั่วโมงสอนมากเกินไปในขณะที่เดียวกันต้องไปนิเทศน์นักศึกษาด้วย และปัญหาที่พบบ่อยในเกือบทุกสถาบัน คือ การขาดการนิเทศที่บ่อยครั้ง ขาดความสนใจเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน การไม่อุทิศเวลาให้กับการนิเทศ (ปราณี, 2539 : 44) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ว่าอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมีเวลาดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาน้อย ตรวจจรรยาผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาไม่ละเอียดและไม่ทั่วถึง จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่จริงของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนในบทบาทดังกล่าวต่ำกว่าระดับที่นักศึกษาคาดหวัง ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายของโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู จะต้องดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และสถาบัน โดยให้นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ครูอาวุโส ครูแม่แบบร่วมมือกันในการบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา : 87) โดยเฉพาะในส่วนของอาจารย์นิเทศก์ สถาบันผลิตครูต่างเชื่อกันว่า คุณภาพของนักศึกษาฝึกสอนขึ้นอยู่กับการณ์เทศก์การสอนของอาจารย์นิเทศก์ ดังที่ อภิธรรมย์ ณ นคร (2519) กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการฝึกสอนฝึกงานโดยทั่วไป

ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการนิเทศ ดังนั้นในเรื่องของการนิเทศการสอนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ทำหน้าที่นิเทศ ซึ่งได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ของสถาบันผลิตครูและอาจารย์พี่เลี้ยง แต่อาจารย์นิเทศก์ของสถาบันผลิตครูนั้นถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อคุณภาพของการฝึกสอน (ปราณี, 2539 : 32) ด้วยเหตุที่อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อนักศึกษาฝึกสอน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันต้องเห็นความสำคัญของอาจารย์นิเทศก์ และควรพิจารณาเลือกสรรอาจารย์ที่จะออกไปทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาให้เหมาะสม

4. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงทั้งรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละบทบาท ส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นิเทศการสอนตามระยะเวลาและครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ให้คำแนะนำในเรื่องการทำกำหนดการสอน/แผนการสอน ตรวจสอบการสอนอย่างละเอียดและเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ให้คำปรึกษาด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำและการใช้อุปกรณ์การสอน สังเกตการสอนและการทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการฝึกสอน ให้ความรู้และแนะนำเกี่ยวกับงานประจำวันและงานประจำชั้นของครู เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านความประพฤติและการปรับตัว ให้ความอบอุ่นทางใจ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นักศึกษา แนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน ให้คำแนะนำด้านการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัล การลงโทษ รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในช่วงเวลาของการฝึกสอน ตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการวิชาเอก รวมปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนส่งนักศึกษาไปที่ประจำที่โรงเรียน จัดเวลาให้นักศึกษาพบเพื่อปรึกษาปัญหา ระหว่างการฝึกสอน ประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมวางแผนงานต่างๆ กับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเมื่องานต่างๆ ของนักศึกษามีปัญหา วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง วัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามระยะเวลาที่กำหนด ผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าความคาดหวังของนักศึกษากับการปฏิบัติจริงของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาอยู่ในระดับเดียวกัน อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความใกล้ชิดกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชามาก เพราะเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเอกของตนเองโดยตรง และจากความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษพบว่า ในการนิเทศอาจารย์มีเวลามากเพียงพอในการดูแลและให้คำแนะนำนักศึกษาในทุกๆ ด้าน ดังนั้นนักศึกษาจึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มีบางบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาปฏิบัติในระดับมาก แต่อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาได้ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง คือ การเป็นที่ปรึกษา/ให้คำแนะนำในการจัดค่ายนิเทศ ป้ายนิทรรศการ การเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาดูงาน คือ การประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงาน และการปฏิบัติตนของนักศึกษา ร่วมปรึกษาหรือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนและแผนการสอน และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับในบทบาทดังกล่าว นักศึกษาคาดหวังสูงกว่าที่อาจารย์ได้ปฏิบัติจริง สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ส่วนหนึ่งอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาเห็นว่า ในเรื่องของการจัดค่ายนิเทศ นักศึกษามีความใกล้ชิดกับอาจารย์ที่เลี้ยงและอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่เลี้ยงอยู่แล้วจึงอาจไม่ได้แนะนำมากนัก ในส่วนของการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการศึกษาดูงานอาจารย์ได้ปฏิบัติน้อยเนื่องจากคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชได้แต่งตั้งให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะด้านอยู่แล้ว ทั้งการศึกษาดูงานและการจัดทำโครงการของสายฝึกสอน ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาในส่วนนี้จึงลดน้อยลง ๖. สำหรับบทบาทด้านการประสานงานกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอน การทำงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา การร่วมปรึกษาหรือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนและแผนการสอน และร่วมสัมมนากับนักศึกษาทั้งระหว่างการฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น อาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาอาจมองว่าหน้าที่ของการประสานงานดังกล่าวเป็นของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน เพราะอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนคือ ตัวแทนของสถาบันในการประสานทำความเข้าใจกับทางโรงเรียนในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งกับอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชาด้วย ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้จึงต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวัง

5. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงในทุกๆ บทบาท แตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า นักศึกษาคาดหวังให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง ถึงแม้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ดี แต่ก็ยังมีสิ่งที่นักศึกษาต้องการเพิ่มเติมคือ ต้องการให้โรงเรียนจัดให้นักศึกษาหรือมอบหมายให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้มากที่สุดในทุกๆ กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขั้นต้นเต็มรูปถือเป็นขั้นตอนสุดท้าย และเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดสำหรับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนที่จะออกไปทำหน้าที่เป็นครูประจำการจริงๆ ดังนั้น นักศึกษาจึงคาดหวังหรือต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่แต่ละบทบาทให้มากที่สุด เพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากสถานการณ์จริงไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป บทบาทของอาจารย์

ที่เลี้ยงก็เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงแตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ปฏิบัติจริง ซึ่งนักศึกษาคาดหวังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงว่า อาจารย์ที่เลี้ยงคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่คอยให้คำแนะนำชี้แนะเรื่องต่างๆ ตลอดเวลาที่นักศึกษามีปัญหา และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักศึกษามากที่สุดที่นักศึกษาลำบากปรึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2531 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษาและใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าบุคคลอื่นๆ เปรียบเสมือนต้นแบบความเป็นครูของนักศึกษา ซึ่งผลการวิจัยของ มิเชล อเลน เบอร์ตัน (Berton , 1971 : 1952-3-A) เลสเตอร์ เจมส์ บาวเออร์ (Bower, 1971 : 1952-3-A) และมาเซีย เบลฟอร์ด มินซ์ (Mintz, 1972 : 1064-A) (อ้างถึงใน ปราณี อมรรตศักดิ์, 2539) พบว่านักศึกษามีความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนมาก อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของนักศึกษา ดังนั้นทำให้นักศึกษามีความคาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่มากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการตรวจและชี้แนะในเรื่องแผนการสอนอย่างละเอียด และในระหว่างที่ทำการสอนอาจารย์ที่เลี้ยงควรสังเกตการสอนของนักศึกษาและให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง อย่างไรก็ตามมีบางบทบาทที่ระดับความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงไม่แตกต่างกัน ได้แก่ บทบาทเกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการปกครองชั้นเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ อาจารย์ที่เลี้ยงปฏิบัติจริงกับที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขณะที่นักศึกษาทำการสอนอาจไม่มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น หรือมีปัญหาบ้างแต่นักศึกษาสามารถแก้ไขได้ นักศึกษาจึงไม่ได้คาดหวังการช่วยเหลือในเรื่องนี้จากอาจารย์ที่เลี้ยงมากนัก

ในส่วนของอาจารย์นิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์ประจำวิชาปฏิบัติจริงแตกต่างจากบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 และ 4 โดยนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสูงกว่าสภาพที่อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำวิชา ได้ปฏิบัติจริง จากผลการวิจัยถึงแม้จะพบว่า บทบาทที่นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติกับที่อาจารย์นิเทศก์ได้ปฏิบัติจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับเดียวกันคือระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านและแต่ละบทบาทจะเห็นว่าระดับที่คาดหวังกับระดับที่ปฏิบัติจริงนั้นมีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความคาดหวังและต้องการความช่วยเหลือจากอาจารย์นิเทศก์มาก ซึ่งคุณภาพของนักศึกษาฝึกสอนขึ้นอยู่กับภาระการสอนของอาจารย์นิเทศก์ ดังที่ อภิกรมย์ ณ นคร (2519) กล่าวว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการฝึกสอนฝึกงานโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการนิเทศ หัวใจของการนิเทศคือการสร้างบรรยากาศความเชื่อถือและไว้วางใจให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาฝึกสอน ดังนั้นในเรื่องของการนิเทศการสอนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ทำหน้าที่นิเทศ ซึ่งได้แก่ อาจารย์นิเทศก์

ของสถาบันผลิตครูและอาจารย์พี่เลี้ยง แต่อาจารย์นิเทศก์ของสถาบันผลิตครูนั้นถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อคุณภาพของการฝึกสอน (ปราณี, 2539 : 32) ด้วยเหตุที่อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อนักศึกษาฝึกสอน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันต้องเห็นความสำคัญของอาจารย์นิเทศก์ และควรพิจารณาเลือกสรรอาจารย์ที่จะออกไปทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาให้เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการฝึกสอนของนักศึกษาสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อันจะส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูและรักที่ประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามมีบางบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน คือบทบาทเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียน และระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนปฏิบัติจริงกับที่นักศึกษาคาดหวังให้ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกหรือผิดปกติแต่อย่างใด โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับโรงเรียนอาจไม่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง นักศึกษาจึงไม่คาดหวังมากนัก ส่วนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษากับครูอาจารย์ในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งอาจารย์พี่เลี้ยงได้ช่วยเหลือโดยปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้ดีแล้ว ประกอบกับนักศึกษามีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์ด้วยตัวเองมากพอในช่วงระยะเวลาของการฝึกสอน จึงอาจจะไม่ได้คาดหวังจากอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมากนัก จึงเป็นผลให้ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถาบันควรเร่งดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับนี้ ตามแนวทางการปฏิรูปการฝึกหัดครู โดยคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง รวมทั้งบรรยากาศอื่นๆ ในการพัฒนาวิชาชีพระดับนี้ เป็นโรงเรียนเครือข่ายของสถาบัน
2. ควรแต่งตั้งให้ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นอาจารย์พิเศษของสถาบัน และให้คำตอบแทนการดำเนินงานแก่โรงเรียนและการเป็นผู้นิเทศตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
3. สถาบันควรมีการจัดประชุมสัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพระดับนี้และคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาบุคลากรดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

4. สถาบันโดยเฉพาะในส่วนของคณะครุศาสตร์ควรมีการ กำกับ ติดตามหรือประเมินผล การปฏิบัติงานในหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนางานนิเทศการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. สถาบันควรสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งเสริมสร้างให้บุคลากรของคณะครุศาสตร์หรือผู้เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะอาจารย์นิเทศก์ ให้มีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการผลิตครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ ในการนิเทศนักศึกษาตลอดการฝึกประสบการณ์วิชา ศึกษานักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ กับตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู. กรม. กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พ.ศ. 2531. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2531.
- _____ คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาสำหรับผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์และ
อาจารย์พี่เลี้ยง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- _____ หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 สาขาวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมการฝึกหัดครู, 2536.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและ
บุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบลิชซิ่ง, 2538.
- คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. โครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู (พ.ศ.2540-2544)
(เอกสารอัดสำเนา)
- จารีรัตน์ ประแก้ว. การวิเคราะห์งานวิจัยด้านครุศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปีการศึกษา 2527. กรุงเทพฯ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
นักศึกษาวิทยาลัยครู. อุบลราชธานี : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2536.
- ประสาน มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่นๆ. การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู
ให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ หลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- ปราณี อมรัตน์ศักดิ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของ
อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. คู่มือการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลาชั้นฝึกเต็มรูป. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
นครศรีธรรมราช, มปป.

- วีรัตน์ แदनราช. **ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง** เกี่ยวกับปัญหาการสอนพลศึกษาของนักศึกษาฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2527.
- วีรัตน์ พงษ์พิจิตร. **สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะตามการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. **คู่มือนิสิตฝึกสอนและบันทึกประจำวัน.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ศิลปากร. มหาวิทยาลัย. **คู่มือการฝึกสอนและการอ่าน.** นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- ส่งเสริมวิทยฐานะครู, กอง สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ **สถาบันราชภัฏกับการปฏิรูปการฝึกหัดครู : แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการฝึกหัดครู.** (เอกสารอัดสำเนา)
- สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. **สี่ทศวรรษ ราชภัฏนครศรีธรรมราช : นโยบายสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2541).** (เอกสารอัดสำเนา)
- _____ **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.** นครศรีธรรมราช : สำนักงานอธิการบดี สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช , 2541.
- สมบัติ คชสิทธิ์. **การพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สมบัติ วัจนะสาริกากุล. **รายงานการวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยครูเลย.** เลย : วิทยาลัยครูเลย, 2526.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. **วิสัยทัศน์ : ราชภัฏกับการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- _____ **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ.** กรุงเทพฯ , 2540.
- สำเนียง ชัญญากร. **ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยพลศึกษาเขตจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สำเร็จ ประเสริฐสุข. **การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันฝึกหัดครูในกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- สุทธีวรรณ เอี่ยมสำอางค์. **การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อภิมรย์ ณ นคร. "การฝึกสอนฝึกงานของผู้ที่จะเป็นบัณฑิตทางการสอน." เอกสารการประชุม
ทางวิชาการเกี่ยวกับการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- อัจฉราวดี ปิ่นเกษร. **การศึกษาค้นคว้าการสอนของนักศึกษาฝึกสอน คณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. กรุงเทพฯ : ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- อารมณี เทียนพิทักษ์. **องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์
วิชาชีพตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน
ผู้บริหารและนิสิตผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

Adams, Harold P. and Frank G. Dickey. **Basic Principles of Supervision**.
New York : American Book, 1956.

Allyer, Clayton Haines. **Guiding the Student Teaching Process in
Elementary Education** (Chicago : Rand McNally, 1960), pp. 37-52 .

Association for Student Teaching. **The College Supervisor : Standard for
Selection and Function**. Washington, D.C. : The Association Press,
1966.

Dever, John W. **The Experience Student-Teacher**. New York : McMillan, 1970.